

Brevdato

Afsender Signe Skibstrup Blach (Teamleder, Fødevarer og Veterinær)

Modtagere

Akttitel Oversendelse af høringssvar til MOF - L206

Identifikationsnummer 37353

Versionsnummer 1

Ansvarlig Signe Skibstrup Blach

Vedlagte dokumenter Godkendelsesdokument DOKUMENT IKKE MEDTAGET
Oversendelsesbrev til MOF DOKUMENT IKKE MEDTAGET
Bilag 1 - Bæredygtigt Landbrug - Høringssvar
Bilag 2a - FSR - danske revisorer - Høringssvar 1
Bilag 2b - FSR - danske revisorer - Høringssvar 2
Bilag 3 - Dansk Pelsdyravlerforening - Høringssvar (Danske Minkavlere og København Fur)
Bilag 4 - LF - Høringssvar
Bilag 5 - Danske Advokater - Høringssvar
Bilag 6 - DDD - Høringssvar
Bilag 7 - Det Danske Minkerhverv - Høringssvar
Bilag 8 - Finans Danmark - Høringssvar

Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)

Udskrevet 01. apr 2021

Fredericia, den 25. marts 2021

Høringssvar til udkast til forslag til lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink og lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet

Tak for muligheden for at komme med bemærkninger til lovforslaget, jeres j.nr. 2021-14.

Konklusion

Vi har følgende overordnede bemærkninger:

- 1) Den korte høringsfrist gør det umuligt dækkende at belyse lovforslagets konsekvenser.
- 2) Lovforslaget bør suspendere det 3-årige kontinuitetsprincip, så alle mink-avlere (der har lyst) får mulighed for at opstarte deres produktion, når Corona-epidemien engang forhåbentlig er slut.
- 3) Produktionen er som udgangspunkt gyldig – det er statens opgave i hver enkel sag at bevise det modsatte. Lovforslaget bør ændres på dette punkt.
- 4) Lovforslaget bør SMV-vurderes. Det er ikke tilfældet, hvorfor loven ikke gyldigt kan vedtages.

Mink-skandalen i hovedsagen

Mink-skandalen er den største juridiske skandale i nyere tid, og det forhold, at politi og militær uden udtrykkelig lovhjemmel tvang mink-drab igennem – og samtidig lavede en bonus-ordning, så minkavleren selv kunne hjælpe til at gennemføre den grundlovsstridige beslutning – er helt uden sidestykke.

Kort høringsfrist

Høringsfristen er alt for kort og går over påsken. Det er uacceptabelt, og vi må tilstå, at vi ikke har mulighed for at komme med bemærkninger til alle dele af lovforslaget. Vi har derfor alene udvalgt visse dele.

Permanent lukning

Det fremgår af lovforslaget alm. del, ”2.5.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser og den foreslåede ordning”, at:

” De i den politiske aftale af 25. januar 2021 fastlagte erstatnings- og beregningsmodeller, som påtænkes udmøntet i medfør af § 8, stk. 3, i lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink indebærer, at der bl.a. skal ydes fuldstændig erstatning og kompensation til minkavlere, der permanent nedlukker deres minkproduktion, og kompensation til minkavlsafhængige følgeerhverv, der permanent nedlukker deres minkrelaterede virksomhed[...]” (min fremhævelse)

Så vidt ses, så fremgår det af aftalen¹, at: *”Avlere kan ikke efter at have modtaget fuld erstatning senere genoptage brugen af de aktiver, der er blevet erstattet.”*

Lovforslaget blander formueret og miljøret sammen på en u hensigtsmæssig måde, hvorved lovforslaget får et markant andet indhold. Hensigten med aftalen var i relation til mink-aflivningerne, at det ikke skal være muligt først at få erstatning for aktiverne, dvs. stald, bure, maskiner, m.v., hvorefter landmanden genopstarter produktionen med de aktiver han har fået erstatning for.

¹ Link: <https://fm.dk/media/18540/aftale-om-erstatning-mv-til-minkavlerne-og-foelgeerhverv-beroert-af-covid-19-a.pdf>

Når det i lovforslaget fremgår, at: "[...]der permanent nedlukker deres minkrelaterede virksomhed[...]", så er der tale om et indgreb i en produktionsret. Lovforslaget lægger dermed op til, at de minkavlere, der har valgt at staten skal foretage fuld ekspropriation, således også mister deres produktionsret.

Der gælder et kontinuitetsprincip efter husdyrgodkendelsesloven, hvorefter et husdyrbrug mister sin produktionsret, hvis der i 3 på hinanden følgende år, ikke er produceret på husdyrbruget. Når det af lovforslaget fremgår, at man produktionen fuldstændig nedlukkes, så er retsvirkningen (vel) også, at landmanden mister sin produktionsret, jf. kontinuitetsprincippet?

Der kan jo sagtens opstå den situation, at minkavleren vælger at starte op samme sted fra bunden under de vilkår og betingelser, der tidligere var gældende. Det er jo ganske realistisk, at landmanden bygger stald, anlæg og bure op (igen) for at genoptage sin lovlige og godkendte drift.

Det er Bæredygtig Landbrugs klare synspunkt, at loven burde indeholde en klar passus om, at de minkavlere, der er lukket – uanset om de vælger en dvalemodel eller en fuldstændig lukning, kan beholde deres produktionsret og/eller miljøgodkendelse – og kontinuitetsprincippet derfor først beregnes fra det tidspunkt, hvor den midlertidige lukning af mink-erhvervet (på grund af Corona), forhåbentlig engang er fortid.

Sagt udtrykkeligt, så skal kontinuitetsprincippet sættes ud af kraft, så mink-avlerne får mulighed for at genoptage deres produktion, hvis de har lyst – eller hvis det er muligt.

Når der er tale om en fuldstændig lukning, så skal det i øvrigt bemærkes, at det derfor også kan lægges til grund, at lovforslaget har betydning for ammoniak-udledningen, og uanset at dette generelt vurderes at have en positiv miljøgevinst, pligtigt er underlagt SMV-direktivet. Idet hverken mink-aflivningen, lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink, er SMV-vurderet, så er det entydigt, at dette lovforslag pligtigt skal SMV-vurderes. Lovforslaget er ikke SMV-vurderet, og lovforslaget er derfor ugyldigt.

Gyldig produktion

Det fremgår af lovforslagets alm. del, "2.3.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris overvejelser og den foreslåede ordning", at:

"[...]Det fremgår af afsnit 1-3 i den politisk aftale af 25. januar 2021 om erstatning mv. til minkavlere og følgeerhverv berørt af COVID-19, at det er en forudsætning for erstatning og kompensation til minkavlere og følgeerhverv, »at der har været de relevante miljøtilladelser mm.« til henholdsvis de producerede dyr eller produktionen.

Det foreslås på den baggrund, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri får bemyndigelse til at fastsætte regler om, at tilladelser eller godkendelser efter anden lovgivning er en betingelse for tildeling og udbetaling af erstatning og kompensation efter regler fastsat i medfør lovens § 8, stk. 1-3.[...]"

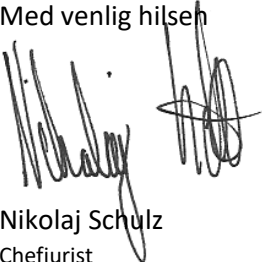
Bestemmelsen synes at være overflødig, fordi den der eksproprieres som udgangspunkt har ret til erstatning for aktiver, der er en del af den lovlige drift, jf. bl.a. princippet om forbud mod ugrundet berigelse. I denne særlige situation, hvor staten først dræber alle mink for derefter at (forsøge) at tilvejebringe lovhjemmel for det grundlovsstridige indgreb, må det også være statens opgave at undersøge hver enkel sag.

Staten kan ikke pålægge de skadelidte at forklare, hvorvidt et aktiv er lovligt – det vender bevisbyrden rundt i en situation, hvor bedrifterne er nedlagt – måske er der bankkonti, dokumenter, m.v., der er umulige eller svære at skaffe eller gendanne.

Udgangspunktet er ret selvfølgelig, at bedriften i sin helhed er lovlig og hvis staten er af den opfattelse, at der er dele af en produktion, der ikke er lovlig, så må det være op til staten at dokumentere dette. Det kan

ikke blive mink-avlerens problem. **Dette bør præciseres i lovforslaget** for at sætte klare grænser for, hvordan bemyndigelsen skal anvendes.

Med venlig hilsen

Nikolaj Schulz

Chefjurist

Bæredygtigt Landbrug

mobil. +45 60 14 12 30

E-mail: nsc@baeredygtigtlandbrug.dk

Web: www.baeredygtigtlandbrug.dk

Til: Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (fvm@fvm.dk)
Cc: Tina Solem (tso@fsr.dk), Signe Skibstrup Blach (sisbl@fvm.dk), Thomas Krath Jørgensen (tkj@fsr.dk)
Fra: Thomas Krath Jørgensen (tkj@fsr.dk)
Titel: Jnr. 2021-14 - FSR danske revisorer - svar på Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink
Sendt: 28-03-2021 21:54

Kære Signe

Tak for muligheden for at kommentere på denne Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink.

Vi har to kommentarer:

1)

Følgende formulering fremgår:

4. i § 8, stk. 4, 1. pkt., der bliver stk. 5, 1. pkt., indsættes efter »stk. 1-3«: », herunder regler om ansøgning, frister, oplysnings- og dokumentationskrav samt krav om revisorattestation«, og i 2. pkt. indsættes efter »myndigheder, der skal behandle sagerne,«: »samt om deres virksomhed og sekretariatsbistand,«.

Formuleringen "revisorattestation" bør udskiftes til "en erklæring fra en godkendt revisor" mhp. at anvende korrekte formulering.

Ved at anvende formuleringen "godkendt revisor" sikres det, at revisoren er uddannet statsautoriseret eller registrerer revisor. Rette ord for "attestation" er i revisionsmæssige sammenhænge "erklæring".

Man kunne overveje at anvende ordet "revisorerklæring" som alternativ, men det bør ikke anvendes, da "revisor" ikke er en beskyttet titel.

2)

I lovbemærkningerne fremgår ordet "revisorpåtegning". I revisionsmæssige sammenhænge anvendes denne formulering kun om én bestemt type revisorerklæring. Rette ord i lovbemærkningerne vil være "revisorerklæring".

--

Vi deltager gerne i drøftelse af fx hvornår det kan være relevant at stille krav om erklæring fra en godkendt revisor, hvilke typer erklæringer der findes og hvilke typer erklæringer der bør anvendes i hvilke situationer.

Med venlig hilsen
Thomas Krath Jørgensen

Fagchef – rapportering og udvikling, statsaut. revisor

M 4193 3148
E tkj@fsr.dk

FSR – danske revisorer
Kronprinsessegade 8
1306 København
T 3393 9191
www.fsr.dk

Til: Signe Skibstrup Blach (sisbl@fvm.dk), Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (fvm@fvm.dk)
Cc: Thomas Krath Jørgensen (tkj@fsr.dk), Tina Solem (tso@fsr.dk)
Fra: Camilla Hesselby (che@fsr.dk)
Titel: Jnr. 2021-14 - FSR danske revisorer - svar på Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink
Sendt: 31-03-2021 16:22

Kære Signe Skibstrup Black

Thomas Krath Jørgensen sendte den 28. marts 2021 på vegne af FSR – danske revisorer svar på Fødevareministeriets høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, der er blevet fremsat i fredags som L206.

Vi er efter afgivelsen af høringssvaret blevet opmærksomme på nogle yderligere ting, som vi gerne vil kommentere på. I det følgende har vi samlet bemærkningerne fra sidst med de nye bemærkninger, så foreningens høringssvar er samlet et sted.

FSR – danske revisorer har følgende bemærkninger til lovforslaget:

1. Følgende formulering fremgår:
4. I § 8, stk. 4, 1. pkt., der bliver stk. 5, 1. pkt., indsættes efter »stk. 1-3«: », herunder regler om ansøgning, frister, oplysnings- og dokumentationskrav samt krav om revisorattestation«, og i 2. pkt. indsættes efter »myndigheder, der skal behandle sagerne,«: »samt om deres virksomhed og sekretariatsbistand,«.
Formuleringen "revisorattestation" bør udskiftes til "en erklæring fra en godkendt revisor" mhp. at anvende korrekte formulering.
Ved at anvende formuleringen "godkendt revisor" sikres det, at revisoren er uddannet statsautoriseret eller registrerer revisor. Rette ord for "attestation" er i revisionsmæssige sammenhænge "erklæring".
Man kunne overveje at anvende ordet "revisorerklæring" som alternativ, men det bør ikke anvendes, da "revisor" ikke er en beskyttet titel.
2. I lovbemærkningerne fremgår ordet "revisorpåtegning". I revisionsmæssige sammenhænge anvendes denne formulering kun om én bestemt type revisorerklæring. Rette ord i lovbemærkningerne vil være "revisorerklæring".
3. FSR – danske revisorer har fuld forståelse for, at der med nedlukningen af minkerhvervet er tale om en særlig situation, og at der derfor arbejdes for en hurtig udbetaling af erstatning til minkavlerne.
Foreningen mener samtidigt, at det er væsentligt at sikre, at lovgivningen ikke bryder med væsentlige panteretlige principper og dermed skaber usikkerhed om sikkerheden bag penge- og realkreditinstitutternes udlån. Dette skal også ses i lyset af, at regeringen i flere sammenhænge har udtrykt ønske om at fremme mulighederne for at gøre brug af rekonstruktionsinstrumentet, hvis der er nødlidende virksomheder. Vi vil på baggrund heraf gerne henlede opmærksomheden på følgende dele af lovforslaget, som vi mener kan give anledning til usikkerhed i relation til ovennævnte udgangspunkt:
 - a. At man ikke vil indhente samtykke fra pant- og rettighedshavere i forbindelse med statens erhvervelse af

rettigheder. Lovforslaget forudsætter, at pant- og rettighedshavere bliver kompenseret fuldt ud for forringelsen af pantets værdi. Værdiudmålingen afhænger meget af, hvordan man vil opgøre det – og hvad er konsekvensen, hvis ikke der er enighed om, hvorvidt der er tale om fuld kompensation til pant- og rettighedshavere? Vi mener således, at det bør overvejes i højere grad at beskrive principperne for værdiudmålingen i lovbemærkningerne og sikre, at der indhentes samtykke fra pant- og rettighedshavere i forbindelse med statens erhvervelse af rettigheder.

- b. Lovforslaget lægger op til, at eventuelle krav på forskud på erstatning og kompensation ikke kan overdrages, før kravet er indtrådt, og aftaler om sådanne overdragelser er ugyldige. Ifølge FSR's oplysninger er sådanne aftaler allerede blevet indgået for at "holde hånden" under minkerhvervet i en svær periode, hvor man vidste, at der ville komme erstatning. FSR mener, at sådanne allerede indgåede aftaler bør respekteres.

Vi deltager gerne i drøftelse af fx, hvornår det vil være relevant at stille krav om erklæring fra en godkendt revisor, hvilke typer erklæringer der findes, og hvilke typer erklæringer der bør anvendes i hvilke situationer.

Eventuelle henvendelser vedr. dette emne bedes rettet til undertegnede eller Thomas Krath Jørgensen.

Med venlig hilsen

Camilla Hesselby
Direktør – Faglig udvikling og vidensdeling

M +45 25564196
E che@fsr.dk

FSR – danske revisorer
Kronprinsessegade 8
1306 København K
T +45 3393 9191

Fra: Thomas Krath Jørgensen <tkj@fsr.dk>

Dato: 28. marts 2021 kl. 21.54.00 CEST

Til: fvm@fvm.dk

Cc: Tina Solem <tso@fsr.dk>, sisbl@fvm.dk, Thomas Krath Jørgensen <tkj@fsr.dk>

Emne: Jnr. 2021-14 - FSR danske revisorer - svar på Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink

Kære Signe

Tak for muligheden for at kommentere på denne Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink.

Vi har to kommentarer:

1)

Følgende formulering fremgår:

4. I § 8, stk. 4, 1. pkt., der bliver stk. 5, 1. pkt., indsættes efter »stk. 1-3«: », herunder regler om ansøgning, frister, oplysnings- og dokumentationskrav samt krav om **revisorattestation**«, og i 2. pkt. indsættes efter »myndigheder, der skal behandle sagerne,«: »samt om deres virksomhed og sekretariatsbistand,«.

Formuleringen "revisorattestation" bør udskiftes til "en erklæring fra en godkendt revisor" mhp. at anvende korrekte formulering.

Ved at anvende formuleringen "godkendt revisor" sikres det, at revisoren er uddannet statsautoriseret eller registreret revisor. Rette ord for "attestation" er i revisionsmæssige sammenhænge "erklæring".

Man kunne overveje at anvende ordet "revisorerklæring" som alternativ, men det bør ikke anvendes, da "revisor" ikke er en beskyttet titel.

2)

I lovbemærkningerne fremgår ordet "revisorpåtegning". I revisionsmæssige sammenhænge anvendes denne formulering kun om én bestemt type revisorerklæring. Rette ord i lovbemærkningerne vil være "revisorerklæring".

--

Vi deltager gerne i drøftelse af fx hvornår det kan være relevant at stille krav om erklæring fra en godkendt revisor, hvilke typer erklæringer der findes og hvilke typer erklæringer der bør anvendes i hvilke situationer.

Med venlig hilsen
Thomas Krath Jørgensen

Fagchef – rapportering og udvikling, statsaut. revisor

M 4193 3148
E tkj@fsr.dk

FSR – danske revisorer
Kronprinsessegade 8
1306 København
T 3393 9191
www.fsr.dk

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Teamleder Signe Skibstrup Blach
Slotsholmsgade 12
1216 København K

30. marts 2021

Sendt pr. mail (sisbl@fvm.dk)

Dansk Pelsdyravlerforenings svar til høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet

Dette høringssvar vedrører ovennævnte lovudkast ("lovudkastet"), som Dansk Pelsdyravlerforening a.m.b.a. har modtaget den 24. marts 2021 med henblik på bemærkninger. "Danske Minkavlere" og "Kopenhagen Fur" er binavne til Dansk Pelsdyravlerforening a.m.b.a., og dette høringssvar afgives således i sin helhed på vegne af de danske minkavlere.

Kopenhagen Fur International A/S er endvidere nævnt i lovudkastets § 8, stk. 7, og i bemærkningerne. Dette er en fejl. Den rette virksomhed i den sammenhæng er Dansk Pelsdyravlerforening a.m.b.a.

I det følgende omtales Dansk Pelsdyravlerforening a.m.b.a. som "foreningen".

Foreningen repræsenterer ca. 1.100 minkavlere. Følgeerhvervet består af anslået ca. 60-70 virksomheder, hvoraf flere er store kooperativer ejet af minkavlerne i fællesskab. Hele erhvervet har haft én fælles, voldsom oplevelse, nemlig nedlukningen af minkbranchen, som selvsagt har ramt alle helt uventet, hårdt og helt uden historiske fortilfælde. I foreningen er vi dagligt i kontakt med mennesker, der ved nedlukningen af erhvervet har mistet deres levebrød fra den ene dag til den anden, og mange er desperate for at få en endelig afklaring af deres situation. Det er derfor magtpåliggende, at der meget hurtigt tilvejebringes de nødvendige regler for håndteringen af sagerne, og at processen gennemføres effektivt, fleksibelt og mod betaling af fuldstændig erstatning til alle de berørte.

1. Overordnede bemærkninger

Foreningen noterer med tilfredshed, at der nu foreligger et udkast til et lovforslag med tilføjelser og rettelser til eksisterende lovgivning, men finder efter en nærlæsning, at lovudkastet på flere

KOPENHAGEN FUR

KOPENHAGEN FUR A.M.B.A. · LANGAGERVEJ 60 · 2600 GLOSTRUP · TLF 4326 1000 · FAX 4326 1126 · KOPENHAGENFUR.COM
CVR NR. DK15275413 · NORDEA BANK DANMARK A/S · KONTONR. 2100-0751141270 · SWIFT NDEADKKK

DIREKTIONEN
· 2600 GLOSTRUP

TLF 4326 1042 · FAX 4326 1049 · IOE@KOPENHAGENFUR.COM

punkter ikke fuldt ud er i overensstemmelse med det politiske fundament; den politiske aftale af 25. januar 2021 (herefter kaldet "aftalen"):

Minkbranchen skal have samme retsstilling som ved ekspropriation

For det første fremgår det ikke af lovudkastet, at aftalepartierne ved indgåelsen af aftalen den 25. januar 2021 var "**enige om, at der ydes fuldstændig erstatning til minkavlere og minkafhængige følgeerhverv uanset om der juridisk set er tale om ekspropriation efter grundlovens § 73 eller ej.**" Der var også enighed om, at erstatningerne skal behandles skattemæssigt som ekspropriationserstatninger, ligesom de takserende myndigheder skal fastsætte erstatningen efter samme principper, uanset om der i det enkelte tilfælde vurderes at være tale om ekspropriation eller ej, jf. aftalens side 3 og 8.

I lovudkastet henvises der i stedet til lovbemærkningerne ved fremsættelsen af minkloven den 10. november 2020, hvor det anføres, at det er vurderingen, "*at det foreslåede midlertidige forbud mod hold af mink ikke i almindelighed vil udgøre et ekspropriativt indgreb over for de erhvervsdrivende.*". Disse lovbemærkninger blev til meget kort tid efter 4. november 2020 og er nu aldeles uaktuelle, idet flere efterfølgende politiske aftaler klart har fastslået ekspropriation som grundlag for fastsættelse af erstatningerne.

Henvisningen er således forkert, idet politiske aftaler både i november 2020 og i januar 2021 beskriver et fundamentalt anderledes udgangspunkt for erstatningsfastsættelsen og håndteringen af minksagerne, og der er desuden en nærliggende risiko for, at henvisningen vil påvirke retsstillingen for de berørte. Hvis det derimod fremgår klart, at minkbranchen har krav på "fuldstændig erstatning", og de erstatningsretlige principper finder anvendelse, betyder det, at der vil være en vis genkendelighed og forudsigelighed i den efterfølgende sagsbehandling. De takserende myndigheder kan læne sig op ad den praksis, vi kender fra ekspropriationsområdet, som netop sikrer "fuldstændig erstatning", og det er ikke nødvendigt at regulere alt i detaljer.

Der er ikke tale om overtagelse af aktiver, men overtagelse af virksomheder

En anden væsentlig udfordring i lovudkastet er, at man i flere afsnit grundlæggende synes at mistolke hele situationen, som på ingen måde kan sammenlignes med klassisk overtagelse af aktiver:

- Minkbranchen er blevet lukket, og de berørte virksomheder - minkavlere (besætningsejere) såvel som følgeerhverv - har krav på fuldstændig erstatning.
- Kravet om fuldstændig erstatning betyder, at virksomhederne skal have erstatning for den mistede fremtidige indtjeningsevne.

Det fremgår også klart af Aftalen, at minkavlere og følgeerhverv skal have erstattet værdien af deres virksomhed, jf. fx side 3 ("*..*) opnå fuld erstatning for tabet af deres

minkvirksomhed (..)" og side 7 ("(..) erstatningen fastlægges ved en vurdering af virksomhedens værdi i såkaldt "handel ogandel" (..)".

- Staten overtager og bortskaffer til gengæld de minkspecifikke aktiver, således at det sikres, at aktiverne ikke kan anvendes til minkrelaterede aktiviteter igen.

Med "minkspecifikke aktiver" menes aktiver, der alene anvendes til "minkvirksomheden", uanset om der er tale om en minkavl (besætningsejer) eller følgeerhverv.

Men ifølge lovudkastet overtager staten ikke alene minkspecifikke aktiver, men også aktiver, som der er blevet anvendt til andre formål ("fællesaktiver"). Det kunne fx være en landbrugsmaskine, der er blevet anvendt til almindelig landbrugsdrift. Det stiller de berørte virksomhedsejere i en helt urimelig situation: De har ikke alene fået ødelagt deres "minkvirksomhed" men skal nu også overdrage fællesaktiver til staten, selvom fællesaktiverne kun delvist har været anvendt til "minkarbejdet". Hvis de vil fortsætte driften af resten af deres virksomhed, skal de med andre ord investere i nye fællesaktiver, fx en ny landbrugsmaskine, og bliver derved påført yderligere udgifter/økonomisk tab.

Foreningen har noteret, at det åbenbart er tanken, at virksomhedsejerne kan "frikøbe" fællesaktiver, hvis de gerne vil beholde dem. Men det giver ingen mening at tale om "frikøb" af fællesaktiver, som der ikke er betalt fuld erstatning for. Konsekvensen er, at virksomhedsejeren får mindre end fuld erstatning.

Noget andet er, at der bør være mulighed for, at virksomhedsejeren kan "frikøbe" minkspecifikke aktiver, altså aktiver som kun er blevet anvendt til "minkvirksomheden", og som staten derfor skal overtage med henblik på at sikre, at aktiverne ikke anvendes til minkrelaterede aktiviteter igen.

Det kan f.eks. være en minkhal, som virksomhedsejeren gerne vil bruge til lagerhal, ridehus eller noget helt andet. Det er samfundsmæssigt værdispild at nedrive sådanne bygninger; aktivet forsvinder, og staten skal bruge penge på nedrivning og bortskaffelse. Foreningen foreslår, at virksomhedsejeren får mulighed for at "frikøbe" aktivet, og at vederlaget fastsættes af erstatnings- og taksationskommissionen ud fra en konkret vurdering af aktivets værdi på tidspunktet for mødet med kommissionen. Hvis staten gerne vil undgå, at aktivet anvendes til minkavl igen – en efter foreningens opfattelse helt hypotetisk situation – kan det f.eks. ske ved tinglysning af deklaration med forbud mod minkhallens anvendelse til minkavl.

Manglende fleksibilitet

Lovudkastet bærer endvidere generelt præg af, at man vil regulere processen meget detaljeret i stedet for at finde konkrete og hensigtsmæssige løsninger på de problemstillinger, der opstår undervejs.

Fordelen ved de almindelige ekspropriationsregler og processen ved de statslige ekspropriationer er, at der er en meget høj grad af fleksibilitet og mulighed for at træffe konkrete,

individuelle beslutninger. De berørte har krav på "fuldstændig erstatning", hverken mere eller mindre, men der er en vis fleksibilitet f.eks. med hensyn til udførelse af konkrete arbejder, som ofte overlades til de eksproprierede lodsejere, ligesom fraflytningstidspunktet fastsættes ud fra individuelle behov, og der kan eksempelvis være plads til at medtage udstyr i begrænset omfang, selvom det er nagelfast, f.eks. objekter med affektionsværdi.

Det kan også være nødvendigt at udvide indgrebet til en fuld overtagelse af ejendommen, hvis det ikke giver mening for lodsejerne at sidde tilbage med en mindre restejendom, der ikke fungerer alene. Det kan f.eks. være en situation, hvor den berørte virksomhedsejer bor på den ejendom, hvor minkaktiviteten foregår. Det kunne meget vel tænkes, at der er nogle virksomhedsejere, der gerne vil helt væk fra området, når deres minkvirksomhed er forsvundet, og det skal være muligt, hvis en konkret vurdering fører til, at det er den rigtige løsning for de pågældende.

En sådan fleksibilitet er der i høj grad behov for netop i minksagerne, hvor de berørte er atypisk hårdt ramt efter nedlukningen af minkbranchen.

Den fleksibilitet, som lovudkastet indeholder, er til fordel for staten. Hele lovudkastet bærer præg af, at staten har meget stor frihed til at vælge det, der skal overtages og betale erstatning efter de principper, der er mest hensigtsmæssige for staten. Staten overtager i øvrigt heller ikke passiver, herunder gældsforpligtelser, af nogen art vedrørende virksomheden, ligesom staten ikke indtræder i virksomhedsejerens aktuelle eller potentielle forpligtelser vedrørende virksomheden. Det er således op til virksomhedsejeren at få aftaleforhold afsluttet og selskabet lukket.

Der er med andre ord en skæv balance i lovudkastet, som ikke er i overensstemmelse med balancen i aftalen og den fairness, værdighed og hensyntagen, der var lagt op til i forhold til minkbranchen.

Trusler om nedsættelse og bortfald af erstatning

Et andet eksempel på den skæve balance i lovudkastet er beskrivelsen af, hvorledes man agter at fastsætte regler om nedsættelse og bortfald af erstatning, hvis frister overskrides eller virksomhedsejerne ikke "*aktivt bidrager eller medvirker*" i processen, jf. bl.a. lovudkastets side 13 og 42.

En ting er, at det formentlig slet ikke er muligt at fastsætte regler om bortfald af den grundlovssikrede ret til fuldstændig erstatning, hvis man f.eks. overser en frist for aflevering af materiale. Noget andet er, at ønsket om at fastsætte sådanne regler er udtryk for en helt forkert indstilling til minkbranchen.

Hvorfor skal der stilles strammere krav til minkbranchen end de krav, der f.eks. stilles til almindelige grundejere, som ved ekspropriation afstår areal til infrastrukturprojekter? Minkbranchen er selvsagt mere end indstillet på at medvirke hurtigt og smidigt, og denne

indbyggede mistænkeliggørelse er på ingen måder klædelig, og der skal naturligvis ikke fastsættes sådanne regler.

Hjemmel til at træffe konkrete beslutninger om betaling af erstatning

Derudover bliver man nødt til at have forståelse for, at der vil opstå situationer, som ingen havde kunnet forudse, hvor der skal være mulighed for at tildele erstatning. Foreningen ønsker med andre ord at sikre, at de takserende myndigheder får en mulighed for at beslutte, at der skal betales erstatning i situationer, hvor virksomheder utvivlsomt er blevet påført et økonomisk tab som følge af nedlukningen af minkbranchen, men ikke falder direkte indenfor erstatningsordningen.

Der kan f.eks. være tale om en virksomhed, som nyligt har opført en minkhal og fået de nødvendige tilladelser til minkavl, men der har endnu ikke været nogen produktion. Investeringen er nu værdiløs, og alle pengene er tabt. Foreningen forstår umiddelbart lovudkastet således, at virksomheden ikke får erstatning, hvilket naturligvis ikke er rimeligt.

Hvis de takserende myndigheder får en skønsmæssig beføjelse, kan det forhåbentlig sikres, at der ikke opstår u hensigtsmæssige situationer, hvor der ikke betales fuld erstatning på trods af, at den ramte virksomhedsejer utvivlsomt er blevet påført et voldsomt økonomisk tab som følge af nedlukningen af minkbranchen.

2. Andre bemærkninger

2.1 Afholdelse af udgifter i perioden fra den 4. november 2020 til fastsættelsen af erstatningen

Selvom virksomhederne i minkbranchen begrænser deres omkostninger mest muligt ved opsigelse af medarbejdere, opsigelse af leasingaftaler, unødvendige abonnementer m.v., vil der være faste omkostninger, der ikke kan begrænses, bl.a. fordi virksomhederne skal sikre de aktiver, der skal overtages af staten. Der kan f.eks. være tale om omkostninger til nødvendig vedligeholdelse, omkostninger til el, vand, varme og rengøring, ejendomsskatter, forsikringer, nødvendige abonnementer samt renter og gebyrer.

Foreningen peger på, at staten som følge af kravet om fuldstændig erstatning skal refundere disse omkostninger løbende; der kan gå flere år, før sagerne skal behandles af erstatnings- og taksationskommissionen, og det er helt urimeligt, at virksomhedsejerne skal "lægge ud" for staten i denne periode; virksomhedsejerne mistede i realiteten deres virksomheder den 4. november 2020.

Foreningen har noteret, at det anerkendes i lovudkastet, at der skal betales "kompensation" for udgifter til sikring af aktiver, jf. lovudkastets side 18:

"I perioden frem til det tidspunkt, hvor staten kan udøve sine rettigheder i henhold til § 8 a, stk. 1-3, kan der være behov for, at minkavlere eller minkafhængige følgerhverv afholder udgifter til

sikring af de aktiver, der senere bliver omfattet ved udmålingen af fuldstændig erstatning til minkavlere eller minkafhængige følgeerhverv. Det kan f.eks. være udgifter til forsikringspræmier eller til nødvendig vedligeholdelse af løsøregerstande. Det foreslås derfor, at der etableres hjemmel til, at der kan fastsættes regler om kompensation for sådanne rimelige udgifter, der er afholdt med rimelighed.”

Men når minkbranchen skal behandles som ved ekspropriation, jf. den politiske aftale, har minkbranchen ikke kun krav på en usikker ”kompensation” for specifikke udgiftsposter, men derimod krav på fuld erstatning for faste omkostninger, der ikke kan undgås, herunder lønudgifter i en opsigelsesperiode.

2.2 Nedrivning

Det fremgår af lovudkastet, at staten forestår nedrivning og bortskaffelse af de minkspecifikke aktiver, jf. side 18:

”Nedrivning og bortfjernelse af bygninger og tilhørende bygningsinstallationer, herunder installationer såsom rørføring m.v. under jorden, sker for statens regning. Det pågældende areal efterlades ryddeligt uden huller og jordbunker. Anden oprydning og reetablering af grundarealer under og ved bortfjernede bygninger m.v., herunder håndtering af eventuel forurening forbliver et anliggende for grundejeren.”

Foreningen peger på, at der selvfølgelig skal ske en fuldstændig reetablering af det berørte areal, således at arealet efterfølgende kan anvendes til landbrugsdrift, medmindre der indgås anden aftale med virksomhedsejeren. Alt, der er minkrelateret, skal fjernes og bortskaffes, uanset om det er beliggende over, på eller under terræn. Derudover skal grus, sand m.v., der er indgået i opbygningen af minkfarmen med interne køreveje m.v., opgraves og bortskaffes. Derefter skal det berørte areal planeres, og der udlægges et hensigtsmæssigt lag råjord og muldjord.

Der skal desuden fastsættes en frist for arbejdets udførelse, idet det ikke er rimeligt, hvis virksomhedsejeren skal vente i længere tid på statens fjernelse. Og der skal være sanktioner, hvis tidsfristen ikke overholdes, herunder afkortning af den anvendte tidsperiode i tilbagediskonteringsberegningen på den pågældende erstatningssag.

Lovudkastet indeholder flere bestemmelser om virksomhedsejerens pligt til at give adgang til ejendommen, friholde adgangsveje og sågar rydde op på ejendommen før nedrivningen. Foreningen opfordrer til, at nedrivning og bortskaffelse sker i tæt samarbejde med og stor respekt for de virksomhedsejere, der er dybt berørt af situationen. Minkvirksomheden har ofte været deres livsværk, og nedbrydningen m.v. skal ske på en ordentlig måde, så der tages de fornødne hensyn til de mennesker, der er involveret i processen.

Hvis der er virksomhedsejere, der selv ønsker at forestå nedrivningen, skal dette være en mulighed, og virksomhedsejeren skal naturligvis have nedrivningsomkostningerne betalt. Det er i øvrigt ofte forekommende ved ekspropriation, at grundejeren udfører opgaver, der er udløst af

det ekspropriative indgreb, mod betaling af omkostningerne forbundet dermed; opgaver som ellers skulle have været udført af eksproprianten.

For de virksomhedsejere, som ikke ønsker at gennemføre nedrivningen selv, mener Foreningen, at der skal sikres virksomhedsejerne en fast kontaktperson, som kan følge nedrivningen og håndtere eventuelle problemstillinger undervejs. Det er ikke rimeligt for hverken virksomhedsejeren eller staten, hvis vigtig dialog skal føres gennem tilfældige håndværkere. Dialogen og ansvaret skal forankres ét sted, og virksomhedsejeren skal naturligvis varsles om håndværkernes adgang til ejendommen, ligesom virksomhedsejeren skal vide, hvem der får adgang til ejendommen.

2.3 Tilladelser og godkendelser

Lovudkastet indeholder bestemmelser om tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning. Tanken er tilsyneladende, at der skal fastsættes regler om, hvilke tilladelser og godkendelser, der skal foreligge, før der kan betales erstatning. Foreningen forstår grundlæggende ikke, hvorfor det er nødvendigt at fastsætte regler herom.

Der er helt sædvanligt, at man ved ekspropriation kun får erstatning for det, der er lovligt opført og drevet. Det påses således også ved almindelige ekspropriationer, om der foreligger de nødvendige tilladelser og godkendelser i henhold til anden lovgivning, og foreningen ser ikke behov for særskilt lovgivning herom. Det giver desuden erstatnings- og taksationskommissionerne den nødvendige fleksibilitet til rimelighed i sagsbehandlingen, hvis der måtte være tvivl om ubetydelige uoverensstemmelser i data, f.eks. i CHR, BBR m.v. Det er desuden vigtigt, at der er enighed om, at der naturligvis kun skal have været de nødvendige tilladelser på "driftstidspunktet" eller "det forventede driftstidspunkt". Miljøgodkendelser m.v. skal ikke fornyes, så de er gældende, når der holdes møde med erstatnings- og taksationskommissionen. Kommunerne har som ansvarlig miljømyndighed i øvrigt kontinuerlig opdaterede data vedr. relevante miljøtilladelser.

2.4 Krav på erstatning kan ikke overdrages

Ifølge lovudkastet skal der indføres en bestemmelse om, at krav på erstatning ikke kan overdrages, før kravet er indtrådt, og aftaler om sådanne overdragelser er ugyldige, jf. § 8, stk. 8:

"Krav på erstatning og kompensation efter regler fastsat i medfør af stk. 3 kan ikke overdrages, herunder eventuelle krav på forskud på erstatning og kompensation, før kravet er indtrådt. Aftaler om sådanne overdragelser er ugyldige."

Foreningen ønsker at få afklaret, om forbuddet mod overdragelse af "krav på erstatning og kompensation" betyder, at det er selve kravet, der ikke kan overdrages, eller er det tanken, at virksomhedsejeren heller ikke kan overdrage den minkvirksomhed, som kravet relaterer sig til?

Ved almindelig ekspropriation har ejeren "en ejers råden" over sin ejendom, indtil staten har fået adkomst ved ekspropriationen. Hvis ejeren har solgt ejendommen før ekspropriationen, indtræder den nye ejer i ekspropriationssagen, dvs. skal overdrage ejendommen til staten mod at

få ekspropriationserstatningen udbetalt. Hvis ejeren er afdøet ved døden, er det dødsboet, der indtræder i ekspropriationssagen osv. Ejeren kan frit indgå aftaler om overdragelse af ejendommen, og staten skal betale erstatning, uanset hvem der er ejer.

Foreningen finder det ikke rimeligt, hvis virksomhedsejeren begrænses i sin almindelige råden over "minkvirksomheden".

Derudover er det uklart, hvornår "*kravet er indtrådt*". Foreningen mener principielt, at kravet indtrådte den 4. november 2020, men det betyder i givet fald, at aftaler, der er indgået før den 4. november 2020 (og før minklovens og lovændringens ikrafttræden), er ugyldige.

Hvis det er tanken, at man ønsker at sikre, at virksomhedsejere ikke overdrager selve kravet på erstatning til tredjemand til underkurs, og der således er tale om en beskyttelse af virksomhedsejere, der befinder sig i en sårbar situation, har foreningen forståelse for reguleringen, men dette bør i givet fald fremstå klarere, end det er tilfældet på nuværende tidspunkt. Det bemærkes, at foreningen heller ikke ser, at der bør være noget til hinder for, at minkavlere indgår samarbejdsaftaler om håndteringen af erstatningsprocessen og hjælper hinanden igennem forløbet.

2.5 Fastlæggelse af tidspunktet for erhvervelse af adkomst m.v.

Foreningen finder generelt, at der er behov for en konkret fastsættelse af tidspunktet for erhvervelse af adkomst m.v., og foreningen er ikke enig i beskrivelsen i lovforslaget.

Det fremgår f.eks. af side 19, at det er hensigten, "*at statens ret stiftes ved den endelige fastsættelse af erstatningen eller kompensationen for det pågældende aktiv, dvs. når der træffes endelig afgørelse om erstatnings- eller kompensationsbeløbets størrelse, herunder ved endelig dom. Såfremt der i stedet indgås forlig eller anden aftale, hvori erstatnings- eller kompensationsbeløbet fastsættes, vil kravet være indtrådt som bestemt i forliget eller aftalen.*" Er det tanken, at staten først skal have adkomst, når en retssag er afgjort? Foreningen mener, at man i højere grad skal lade sig inspirere af den almindelige ekspropriationsproces.

Ved ekspropriation er det således, at staten får adkomst, når ekspropriationskommissionen træffer beslutning om ekspropriation. Herefter kan adkomst tinglyses, rettigheder ophæves m.v. Der fastsættes typisk et senere overtagelsestidspunkt, hvor staten overtager ejendommen. Erstatningen udbetales, når den er endelig fastsat, dvs. når i) der er indgået forlig, ii) et skriftligt erstatningsforslag er tiltrådt af begge parter, iii) ekspropriationskommissionen har afsagt en kendelse, som ikke rettidigt er indbragt for taksationskommission, eller iv) taksationskommission har afsagt en kendelse. Domstolsprøvelsen har ingen betydning for erhvervelse af adkomst og udbetaling af erstatning og foreningen anbefaler, at tidspunkterne genovervejes.

2.6 Hjemmel til ophævelse af rettigheder

Hvis staten overtager en fast ejendom ved ekspropriation, indtræder staten i alle rettigheder og

forpligtelser vedrørende den faste ejendom. Er ejendommen udlejet, indtræder staten også i lejemålet som udlejer.

Hvis staten overtager fast ejendom i forbindelse med minksagerne, kan det være hensigtsmæssigt, hvis lejeforhold fortsætter med staten som udlejer, men hvis lejeforholdet er minkrelateret, skal lejeforholdet naturligvis ophøre, og der synes umiddelbart at mangle en hjemmel til ophævelse af rettigheder mod betaling af erstatning.

Situationen kan f.eks. være den, at en ejer af en minkfarm (farmejer) har udlejet minkfarmen til en minkavler (besætningsejer) ved en lejekontrakt, der er uopsigelig indtil 2030. Farmejeren skal have erstatning som følgeerhverv, og staten overtager minkfarmen. Besætningsejeren skal have erstatning som minkavler, og lejekontrakten mellem farmejeren og besætningsejeren skal naturligvis ophæves; staten kan ikke holde fast i, at besætningsejeren skal fortsætte sit lejemål, når minkbranchen er nedlagt.

2.7 Erstatnings- og taksationskommission

Det fremgår af den politiske aftale, at Fødevarerministeren nedsætter en særlig erstatnings- og taksationskommission, der skal behandle sagerne.

Foreningen anbefaler, at erstatnings- og taksationskommissionen består af 3 medlemmer, herunder en formand. Formanden skal have juridisk kandidateksamen eller tilsvarende juridiske kvalifikationer af betydning for varetagelse af hvervet. De to øvrige medlemmer skal dels være en økonom eller revisor med indgående kendskab til værdiansættelse af virksomheder, og dels en fagligt kyndig med stort branchekendskab inden for minkområdet.

Det er helt afgørende, at processen gennemføres hurtigst muligt, og foreningen er derfor betænkelig ved, at erstatnings- og taksationskommissionen eventuelt får samme antal medlemmer som de kommissioner, vi kender fra den almindelige ekspropriationsproces, idet det uundgåeligt vil forlænge processen. Der skal snarere arbejdes med en ordning som den, der kendes fra VE-loven, hvor der også er tale om en mindre kommission bestående af kun to medlemmer.

Derudover anbefaler foreningen, at medlemmerne af kommissionerne bliver fuldtidsbeskæftiget med opgaven; foreningen forstår, at der på nuværende tidspunkt lægges op til deltidsbeskæftigede medlemmer, hvilket ikke er hensigtsmæssigt, igen fordi det uundgåeligt vil forlænge processen.

2.8 Overerstatnings- og taksationskommission

Foreningen forstår, at der gives mulighed for at nedsætte overerstatnings- og taksationskommissioner, der skal efterprøve de afgørelser, der træffes af erstatnings- og taksationskommissionen. Hvis det sker, henvises til bemærkningerne ovenfor, men foreningen foreslår, at en enklere løsning med kun ét niveau overvejes; det vigtigste er, at de allerstærkeste

kompetencer samles i erstatnings- og taksationskommissionerne, således at sagerne i videst mulige omfang kan afsluttes i første instans.

Alternativt kan der arbejdes videre med to administrative niveauer, men således at klager kan vælge at springe muligheden for overtaksation over, hvis sagen ønskes og forventes prøvet ved domstolene.

2.9 Dokumentations- og oplysningskrav

Det fremgår af lovudkastet, at der skal fastsættes regler om ansøgning, ansøgningsfrister og øvrige frister, oplysnings- og dokumentationskrav samt krav om revisorattestation.

Foreningen har forståelse herfor, men bemærker dog for så vidt angår kravet om revisorattestation i forhold til virksomhedens oplysninger om produktionsomkostninger, at der er andre rådgivere, der med fordel kan bistå i processen. Det er f.eks. nærliggende, at det er økonomikonsulenterne i landboforeningerne el.lign., der kender virksomhederne i forvejen, som under rådgiveransvar kan attestere, at oplysningerne er korrekte. Det vil øge konkurrencen, hvis andre kan bistå, ligesom det vil muliggøre en smidigere og hurtigere sagsbehandling.

Foreningen har i øvrigt noteret, at foreningen får en forpligtelse til at videregive oplysninger i henhold til lovudkastets § 8, stk. 7. Foreningen er naturligvis indstillet på at medvirke til oplysningen af sagen, idet foreningen forudsætter, at Foreningen alene skal udlevere oplysninger, der ikke er offentligt tilgængelige i registre el.lign., og derfor kunne indhentes af myndighederne selv. Derudover går Foreningen ud fra, at der alene er tale om at videregive eksisterende oplysninger i et rimeligt omfang, f.eks. i forbindelse med fastlæggelse af indekstal til anvendelse i avlernes erstatningsberegning.

2.10 Godtgørelse for sagkyndig bistand

Afslutningsvist skal det nævnes, at en virksomhedsejer, der har ret til erstatning og har måttet afholde nødvendige udgifter til sagkyndig bistand, skal have tildelt godtgørelse for sådanne udgifter, ligesom det sker i almindelige ekspropriationssager. Foreningen mener, at vedkommende kommission skal kunne pålægge staten at udrede godtgørelse herfor, og at der ved fastsættelsen af godtgørelsen bl.a. tages højde for sagens kompleksitet og omfang, de involverede værdier, sagens forløb og det forhold, at der direkte stilles krav om sagkyndig bistand, jf. ovenfor. Det godtgørelsesniveau, der kendes fra almindelige ekspropriationssager, er langt fra tilstrækkeligt i minksagerne.

Foreningen står naturligvis til rådighed for drøftelse af det ovenfor anførte, og vil i øvrigt gerne afslutningsvist kvittere for en stor og dedikeret indsats fra ministeriets side i dette aktuelle arbejde.

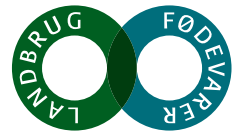
Med venlig hilsen

Tage Pedersen

/

Sander Jacobsen

Dato 31. marts 2021
Side 1 af 7

Fødevareministeriet
Sendt via mail til fvm@fvm.dk
J. nr. 2021-14

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Forslag til Lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet

Indledende bemærkninger

Hermed fremsendes Landbrug & Fødevarers bemærkninger til lovforslag af 24 marts 2021 [herefter "Forslaget"] med høringsfrist den 31. marts 2021. Det haster med at skabe klare hjemler for erstatningsprocessen til mink- og følgeerhvervene i denne helt ekstraordinære situation. Landbrug & Fødevarer finder det derfor positivt, at der oprettes effektive enheder både i regi af FVST og særlige erstatnings- og taksationskommissioner, men ser fortsat behov for nødvendige ændringer for, at Forslaget lever op til den Politiske Aftale af 25. januar 2021 om erstatning mv. til minkavlere og følgeerhverv berørt af COVID-19 [herefter "Aftalen"].

På det generelle plan har reguleringen i Forslaget efter vores opfattelse beklageligvis for ensidigt fokus på myndighedernes krav til de eksproprierede, f.eks.:

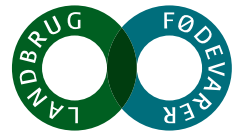
- at de berørte parter medvirker aktivt i processen,
- at der skal dokumenteres forhold, der ikke nødvendigvis er lige til at godtgøre, og
- at der overholdes tidsfrist for at undgå at fortabe retten til erstatning mv.

Til gengæld forekommer ord som "retssikkerhed", "løsningsorienteret", "pragmatisk" eller "fleksibel" ikke én eneste gang i hverken Forslaget eller de tilhørende bemærkninger. Forslagets ensidighed skaber en ubalance mellem rettigheder og pligter med risiko for, at der ved udmøntningen kan ske en glidning i styrkeforholdet mellem de forskellige aktører. Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at Forslaget i højere grad eksplicit inddrager rettigheder for de eksproprierede.

Helt konkret peger vi f.eks. på adgangen til at modtage et engangsbeløb på kr. 80.000 i lukkeomkostninger, som slet ikke er omtalt i Forslaget, selvom det fremgår af Aftalens pkt. 5 på side 9. Denne post er uafhængig af den øvrige udmåling af fuldstændig erstatning og bør derfor omtales direkte i Forslaget også.

Den politiske aftale

Landbrug & Fødevarer er optaget af, at Aftalen udmøntes loyalt og tekstnært i Forslaget. Den brede Aftale blev indgået efter mange og udfordrende forhandlinger i kølvandet på vedtagelsen af Lov nr. 1825 af 29. december 2020 [herefter "Loven"] og udgør derfor et gennemtænkt fundament for ændringerne heri.

Det kan derfor undre, at Forslaget i høj grad indeholder en række meget vide bemyndigelsesbestemmelser til at udstede væsentlige regler i bekendtgørelsesform. Landbrug & Fødevarer så gerne, at man på nuværende tidspunkt fastsatte bestemmelser om strukturen og kompetencerne undervejs, herunder f.eks. den nærmere sammensætning og sagsbehandling hos de kommende myndigheder, der skal forestå takstionsprocessen og udmåle fuldstændig erstatning.

Det følger af Aftalens side 3, 3. afsnit, at aftalepartierne er enige om, at der ydes fuldstændig erstatning til minkavlere og minkafhængige følgeerhverv, uanset om der juridisk set er tale om ekspropriation efter Grl. § 73. Det fremgår ligeledes af Aftalens side 4, 3. afsnit, at "... medmindre andet følger af denne aftale, gælder de normale principper for erstatningsudmåling i forbindelse med ekspropriation" samt af Aftalens side 8, 6. afsnit, at "...Erstatnings- og taksationskommissionen vil fastsætte erstatning efter samme principper uanset, om der i det enkelte tilfælde vurderes at være tale om ekspropriation eller ej".

Aftalen fastslår tydeligt, at nedlukningen af minkerhvervet juridisk og reelt skal behandles som ekspropriation med de dertil knyttede rettigheder og konsekvenser i relation til erstatningsudmåling. Konsekvenserne af nedlukningen er, at de berørte avlere og virksomheder har krav på fuldstændig erstatning, mens Staten til gengæld overtager de minkspecifikke aktiver, der herefter ikke kan anvendes til minkrelaterede aktiviteter igen.

Forslaget anvender gennemgående både termene ekspropriation og kompensation, hvilket er i strid med Aftalens klare ordlyd. Herudover er denne to-sporede terminologi egnet at skabe tvivl om den juridiske klassifikation, selvom der ikke er tvivl om, hvad der politisk er vedtaget allerede.

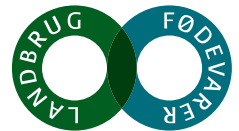
Landbrug & Fødevarer anbefaler, at Forslaget renses for bemærkninger, hvor der angives termen "kompensation". De politiske forhandlinger efter vedtagelsen af Loven har endegyldigt afklaret, at berørte skal stilles som om, at de er blevet eksproprieret.

Anvendelsesområde

Hovedformålet med Forslaget er at skabe hjemmel til de overordnede processuelle rammer for udmåling og udbetaling af erstatning til de avlere og følgevirksomheder, der er nedlukket som en konsekvens af Loven.

Vi anerkender, at kredsen af følgevirksomheder foreslås udvidet, som angivet i § 8b. Uanset den foreslåede udvidelse af kredsen af erstatningsberettigede til følgeerhverv, der udlejer stald – og burkapacitet, jf. i øvrigt også Aftalen, finder Landbrug & Fødevarer fortsat, at afgrænsningen efter lovens § 8, stk. 3 og de tilhørende bemærkninger om "...følgeerhverv, der i det væsentlige er afhængige af minkavl for at kunne drive virksomhed", er for snæver. Der er efter vores opfattelse behov for tydeligere at åbne anvendelsesområdet for øvrige følgeerhverv, som måtte have lidt et kausalt tab som følge af forbuddet mod hold af mink.

Der kan tænkes flere situationer, hvor virksomheder har lidt minkrelaterede tab uden, at der med Forslaget er sikret adgang til erstatning herfor, selvom virksomheden har truffet helt sædvanlige forretningsmæssige dispositioner og iagttaget sin tabsbegrænsningspligt, herunder ved at søge omstilling af deres produktion. Vi kan nævne følgeerhverv, der som markant forretningsgrundlag havde levering af ingredienser, produkter eller råvaremateriale til foderproduktionen og, som har lidt betydelige tab i forbindelse med en tvungen omstilling af deres produktion. Disse følgeerhverv har ikke kunne omstille produktionen umiddelbart - uden betydelige omkostninger.

Landbrug & Fødevarer finder, at virksomheder, der lider tab i en mellem- eller omstillingsperiode forårsaget af Loven, også skal omfattes af Lovens anvendelsesområde samt, at en hjemmel hertil skal angives direkte i Forslaget. Staten sparer omkostningerne til fuld ekspropriationserstatning som ved nedlukning i den situation, mens virksomhederne gennemfører den nødvendige omstilling med store omkostninger og tab. Hermed brister forudsætningen om umiddelbart at omstille sin produktion, når dette ikke kan ske uden betydelige tab, herunder driftstab, omsætningstab og øvrige omkostninger til omstillingen, som derfor skal erstattes.

Efter vores vurdering udestår der fortsat et vigtigt arbejde med at sikre kredsen af følgeerhvervenes retsstilling, ligesom der er behov for yderligere fleksibilitet i forhold til lovens anvendelsesområde, så det undgås, at efterfølgende ændringer eller præciseringer bliver nødvendiggjort.

På den baggrund foreslås det, at der skabes en opsamlingshjemmel, der kan rumme og hjemle erstatning i særlige tilfælde for en bredere kreds af følgeerhverv og for specifikke aktiver eller dokumenterede tab opgjort efter nærmere skønsmæssige principper, som erstatnings- og taksationskommissionen skal anvende.

Lovlig drift

Det følger af Aftalens side 4, at det er en forudsætning for at få tilkendt erstatning, at "...der har været de relevante miljøtilladelser mm. til de producerede dyr". Dette er en sædvanlig betingelse i forbindelse med ekspropriation, men i praksis kan fastsættelse af en række nye bestemmelser herom blive flaskehals, hvis der skal indhentes dokumentation for alle forhold på ejendommen eller i virksomheden fra etablering til nedlukning.

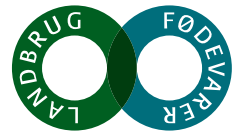
For så vidt angår minkavl, er husdyrbrugsloven ændret markant flere gange, og det vil afhænge af en evt. udvidelse og den dermed forbundne revurdering hvilken godkendelse, produktionen hviler på. Det må have formodningen for sig, at såvel miljøgodkendelse som bygge- og planforhold er lovlige både retlig set og fysisk. Landbrug & Fødevarer finder således ikke, at der skal medtages en bemyndigelsesbestemmelse som den foreslåede i Forslagets § 8, stk. 4.

Det forekommer unødigt tungt administrativt og bureaukratisk at afvige fra ekspropriationspraksis for at etablere et nyt set-up. Skulle der – mod forventning - være en tilbygning el.lign., der savner formel godkendelse, er det spild af alle ressourcer at ansøge herom forud for en umiddelbar nedrivning. Under alle omstændigheder er det dog vigtigt, at hele processen ikke går i stå som følge af en række bagatelprægede vurderinger.

Der bør efter vores opfattelse være en bagatelgrænse, hvis en evt. retlig lovliggørelse er ude af proportioner henset til værdi og betydning og/eller, hvis sagsbehandlingen i andre tilfælde trækker ud ved kommunen. Landbrug & Fødevarer opfordrer således til, at det angives i bemærkningerne, at uvæsentlige mangler i godkendelsesgrundlaget ikke skal få betydning hverken i erstatningsmæssig eller processuel henseende.

Endelig vil vi gerne udfordre lovligheden af at fastsætte en bestemmelse om retsfortabelse af erstatningskravet, hvis der ikke er overholdt en nærmere fastsat tidsfrist. Vi anbefaler, at der vejledes grundigt om processen, men at man undlader afskærende regler af den karakter for et erhverv, som kun har vist interesse i at bidrage til en hurtig proces og afslutning.

Vi støtter forslaget om, at der som alternativ eller supplement i dokumentationsprocessen kan anvendes Tro og Love-erklæringer, jf. § 8, stk. 6 i Forslaget.

I forhold til bekræftelse og dokumentation anbefales det yderligere, at økonomikonsulenter i landboforeningerne under rådgiveransvar kan præstere samme sikkerhed og vurdering af de forhold, som attesteres i form af en revisorattest. Dette vil også muliggøre en hurtigere behandling, idet konsulenterne har dyb indsigt i minkfarmerenes forhold og regulering. Landbrug & Fødevarer anbefaler, at der skabes hjemmel hertil i Forslaget.

Erstatningskrav

Med hensyn til selve erstatningsopgørelsen er tabet af den fremtidige indtjening den afgørende, samlende overskrift for udmålingerne for henholdsvis avlere og følgevirksomheder, jf. herom Aftalens afsnit 1.1 og afsnit 3. Dette kunne med fordel fremhæves i Forslaget.

Der vil givetvis være en række grænsetilfælde, hvor den rigtige tilgang må være, at der tages hensyn til den eksproprieredes ønsker og værdispildsbetragtninger. Landbrug & Fødevarer savner en markant mere fleksibel regulering, der fanger de situationer, der ikke eksemplificeres direkte.

Minkavlere kan have anvendt løsøre til øvrige formål i deres bedrifter, ligesom følgevirksomheder f.eks. kan have immaterielle aktiver som bærende grundlag, også i den fortsættende virksomhed efter en omstilling. Disse fællesaktiver bør udgå af Statens erhvervelse (og nedrivning) trods betaling af erstatning for det minkrelaterede tab, eftersom disse aktiver er nødvendige for opretholdelse af virksomheden øvrige fremtidige indtjening. Alternativt ville virksomhedens øvrige indtjening også blive negativt påvirket. Formålet hermed er at hindre unødigt værdispild og yderligere negative konsekvenser for virksomheden, hvis løsøre forsat skal anvendes til andre formål end minkerhverv

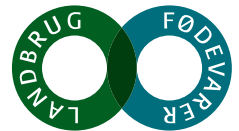
I forhold til aktiverne - både fsva. bygninger og løsøre - skal det tidsmæssige aspekt medtages, så bygninger ikke nedrives, eller løsøre overdrages før, der er opnået enighed ved taksation eller domstolsprøvelse. Også her er værdispildbetragtninger vigtige at have for øje.

I relation til fast ejendom bemærkes, at Staten ikke overtager det matrikulære areal, som derfor fortsat tilhører den eksproprierede. Der gennemføres ikke en juridisk arealafståelse, og arbejde udført på den pågældende ejendom skal derfor ske med respekt for den tilbageværende virksomhed, bedrift og/eller bolig.

Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse, savner Forslaget at tillægge den eksproprierede rettigheder også i forbindelse med den praktiske gennemførelse af Statens erhvervelser. Forslaget pålægger i § 8a, stk. 4 samt § 8c forpligtelser for den eksproprierede til at medvirke aktivt til erhvervelsen, rydde adgangsveje mv. som en betingelse for erstatning, mens det ikke er fremhævet, at øvrige sikkerhedsforskrifter skal iagttages, også fra Statens side.

Der bør imidlertid efter vores opfattelse være en pligt for Staten til at sikre, at gennemførelsen af arbejdet planlægges og gennemføres i nærmere dialog med den eksproprierede med henblik på mindst mulig gene for den resterende del af ejendommen. Det kan være relevant med særlig asbestafdækning eller andre forholdsregler for at beskytte tilhørende bygningsmasse og ejere, som Staten skal tage højde for allerede i planlægningsfasen for det konkrete arbejde.

I bemærkningerne til § 8a, stk. 3 i Forslaget angives det, at Staten skal sørge for fjernelse eller anden bortskaffelse eller flytning af erhvervede aktiver, og det bør ske inden for en rimelig frist fra erstatningens endelige fastsættelse. Videre følger det, at ejeren som udgangspunkt orienteres i behørig tid inden arbejdets udførelse. Orientering skal efter vores opfattelse ikke være et udgangspunkt men en pligt.

Der bør ved nedrivningen og bortskaffelsen af materiel også reguleres en pligt til at drage omsorg for en ryddelig ejendom med mindst mulig synlige spor, sikring af at adgangsveje kan benyttes ligesom evt. strukturskade og andet i forbindelse med den midlertidige arbejdsplads også skal erstattes i henhold til gældende praksis. I modsat fald vil minkavlere stå tilbage med omkostninger til at gøre ejendommen anvendelig til andre formål, hvilket ikke er udtryk for fuld erstatning.

Det foreslås i § 8, stk. 2, at Staten erhverver ret til nedrivning af bygningen med faste installationer og afholder omkostningerne hertil, jf. også Aftalen, der på side 9 under pkt. 6 angiver, at ”..Staten vil have ansvaret for at dække udgifter forbundet med nedrivning af produktionsanlæg mv”. Det er noteret, at det præciseres, at nedrivningsarbejdet også omfatter installationer under terræn. Det klare udgangspunkt må i den forbindelse være, at der skal ske en fuldstændig retablering af det pågældende område, så det igen kan anvendes til landbrugsdrift eller anden aktivitet uden afholdelse af omkostninger til at færdiggøre Statens forpligtelser. Heri ligger fjernelse og bortskaffelse af aktiver over, på samt under terræn, ligesom grus, sand m.v., der er indgået i opbygningen af installationen tillige opgraves og bortskaffes. Endelig skal det berørte areal planeres og udlægges med et passende lag rå- og muldjord.

Det bør også fremgå af bemærkningerne i Forslaget, hvordan man håndterer de situationer, hvor nedrivning ikke er mulig uden skade på tilknyttet bygningsmasse.

Endelig opfordrer Landbrug & Fødevarer til, at der indsættes mulighed for ekstension i de tilfælde, hvor Statens overtagelse har en sådan påvirkning på ejendommens restværdi eller fortsatte udnyttelsesmuligheder, at ejendommen ikke kan udnyttes på en hensigtsmæssig måde.

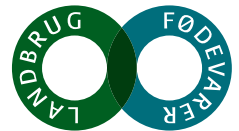
Overdragelse

I § 8, stk. 8 i Forslaget foreslås indført en bestemmelse, som hindrer, at aftaler om overdragelse af krav på erstatning er ugyldige, før ”kravet” er indtrådt.

Det er noteret, at det i forslaget er angivet, at kravet anses for indtrådt, når der foreligger en endelig afgørelse om erstatningens størrelse. Det er imidlertid et brud på det klare udgangspunkt om, at der blev truffet en ekspropriationsbeslutning med Statsministerens udmelding om nedlukning af erhvervet den 4. november 2020. Henset til formålet med bestemmelsen er vi uforstående overfor dette sene retserhvervelsestidspunkt. Det er herudover uklart, hvordan man i praksis håndterer dispositioner, der måtte være foretaget i den mellemliggende periode, som kan være ganske lang, hvis kravet ultimativt erhverves ved opnåelse af dom. Endelig bør det præciseres, at der er tale om overdragelse af selve erstatningskravet - og ikke virksomheden/ejendommen.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 8, stk. 9 til at udarbejde nærmere regler om udbetaling og fordeling finder Landbrug & Fødevarer fornuftig som hjemmel for, at der kan etableres en mere fleksibel løsning med mulighed for udbetaling af erstatning for de aktiver, hvor der ikke er panterettigheder at tage højde for.

Landbrug & Fødevarer anbefaler videre, at det også reguleres eksplicit, at den eksproprierede ikke blot kan anmode om forskud, men også løbende aconto udbetaling, f.eks. i den situation, hvor sagsbehandlingen trækker ud, eller der i øvrigt er særlige forhold.

Øvrige erstatningsposter

Af Forslaget fremgår, at man anslår omkostningerne for erhvervet til at udgøre under kr. 4 mio. kr., hvortil kommer bistand til revisor. I runde tal svarer det til kr. 4.000 for hver avler, hvortil kommer de omkostninger, følgevirkningerne har.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at denne vurdering ikke kan ventes at holde stik i realiteten, selv når revisors (eller økonomikonsulentens) faktura ikke medtages. Vurderingen er uhørt lav og står i kontrast til den på alle måder særegne situation, der følger af nedlukningen samt det angivne estimat på kr. 19,3 mio. kr. til Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling og de administrative omkostninger på kr. 113 mio. kr. til sagsbehandlingen i erstatnings- og taksationskommissionerne. Der mangler efter vores opfattelse en tydelig hjemmel til, at der tilkendes sædvanlige omkostninger for sagens gennemførelse for den eksproprierede. I den forbindelse skal sagens kompleksitet indgå i vurderingen af de tilkendte omkostninger.

I forhold til de i § 8d nævnte omkostninger ikke blot "kan" men "skal" der efter vores opfattelse fastsættes regler om erstatning herfor i perioden fra 4. november 2020 frem til taksationskendelsen. Kravet omfatter ikke blot omkostninger til forsikring som nævnt eller eksemplificeret i de tilhørende bemærkninger, men også lønninger, idet der som udgangspunkt er opsigelsesvarsler at iagttage. Der kan også være it-infrastruktur, abonnementer, varme og leasingudgifter, som ikke fra den ene dag til den anden kan stoppes.

Erstatnings- og Taksationskommissionerne

Der oprettes i medfør af § 8, stk. 5, 1.pkt. i Forslaget et antal taksationskommissioner og Overtaksationskommissioner i denne ekstraordinære situation, hvor der skal gennemføres en særlig kvalificeret indsats, idet der ikke nyere, nævneværdig praksis at henvise til. Samtidig er der et markant hensyn til hastigheden i sagsbehandlingen.

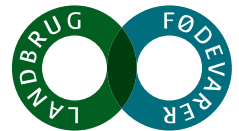
Vi støtter oprettelsen af de særlige kommissioner i klar forventning om, at de bidrager til en effektiv og ensartet sagsbehandling allerede i første instans. Det er vigtigt, at sammensætningen af kommissionernes medlemmer tilrettelægges, så der inddrages eksperter med tung faglig ekspertise i både minkproduktion, juridiske ekspropriationsforhold og økonomiske vurderinger. Det er ikke antallet af medlemmer, der er afgørende, men derimod den faglige indsigt i området og viljen og evnen til at prioritere opgaven.

Vi anbefaler, at der skabes hjemmel til, at de eksproprierede selv vælger, om de vil udnytte en rekursadgang til de kommende Overtaksationskommissioner.

Vi foreslår, at der indføres sagsbehandlingstider for kommissionerne på højst 3 måneder samt, at kendelserne skal foreligge senest 8 uger efter taksationsforretningen. Kendelserne bør ligeledes hurtigt anonymiseres og offentliggøres, så der sikres præcedens i sagerne.

Klage og delegation

En effektiv sagsbehandling og proces ved taksation må aldrig kompromittere retssikkerheden og muligheden for, at der kan tages højde for tilfælde, som forudsætter særlige, vanskelige afvejninger, f.eks. hvis der er tvivl om, hvorvidt en virksomhed er omfattet af loven, om man rammes særlig hårdt af indgrebet som følge af forretningsmæssige dispositioner indgået i tillid til et fortsat minkerhverv og produktion i Danmark, eller om produktionen hviler på et lovligt grundlag.

Landbrug & Fødevarer finder ikke, at udnyttelse af den administrative rekursadgang skal være tvungen, men der skal indrømmes de eksproprierede en mulighed for at søge en afgørelse heraf prøvet ved rekurs fremfor at starte en retssag.

Når der træffes forvaltningsretlige afgørelser, vil Landbrug & Fødevarer gerne bekræftes i, at der er adgang for de eksproprierede til frivillig, administrativ rekurs.

Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse er bestemmelsen om klage og delegation i Forslaget § 10a ikke enkelt formuleret, selvom det medgives, at der ikke skal kunne klages over faktisk forvaltningsvirksomhed, f.eks. i de tilfælde, hvor Staten overlader gennemførelsen af det praktiske arbejde til andre offentlige myndigheder.

Erfaringerne fra den hidtidige proces har dog lært os, at der bør være en stram styring og overordnet koordineret tilgang, når der entreses med andre aktører, der skal bistå Staten med det praktiske arbejde i disse sager. Vi opfordrer derfor til, at der sikres en enhed, der samtænker de forskellige opgaver, fagligheden og gennemførelsen af arbejdet og hurtigt følger op, hvis der opstår utilsigtede situationer.

Forslaget om at lovfæste adgang til remonstration er fint, idet kun er i alles interesse, hvis sager som alternativ kan løses ved remonstration.

Klagesagerne henvises til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, hvilket til gengæld ikke er optimalt for en effektiv proces, idet der fortsat arbejdes med ekstremt lange sagsbehandlingstider, trods intentioner om at gøre op med sagspuklerne. Vi tillader os derfor at antage, at der med tilførslen af de i Forslaget nævnte yderligere ressourcer til nævnet kan forventes en maksimal sagsbehandlingstid på højest 3 måneder uden, at det herved slækker kvaliteten i afgørelserne.

Vi vil på vores side gøre alt for at undgå at sinke processen og står til rådighed til hver en tid.

Med venlig hilsen

Flemming Nør-Pedersen
Direktør

Ministeriet For Fødevarer, Landbrug & Fiskeri
Slotsholmsgade 12
1216 København K
fvm@fvm.dk
j.nr. 2021-14

Vesterbrogade 32
1620 København V

Telefon 33 43 70 00
dlo@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

31. marts 2021

Sagsnr. 2021-00190

Udkast til forslag til lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har den 24. marts 2021 sendt udkast til forslag til lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet i høring med høringsfrist den 31. marts 2021.

Indledningsvist bemærkes det, at de meget korte frister, samt det forhold, at hverdagene forud for påske erfaringsmæssigt ofte anvendes som feriedage vanskeliggør høringsparternes reelle mulighed for at afgive relevante og kvalificerede hørings svar.

Danske Advokater har forelagt udkastet for følgende fagudvalg:

Fagudvalg for Landbrug
Fagudvalg for Erstatnings- og Forsikringsret

Fagudvalget for Landbrug bemærker, at det ikke er muligt at komme med kvalificerede bemærkninger indenfor den angivne frist. Fagudvalget for Erstatnings- og Forsikringsret har i begrænset omfang haft mulighed for at bidrage med bemærkninger.

Ovenstående illustrerer, at den valgte proces medfører en væsentlig risiko for lovsjusk. Dette ses særligt problematisk, idet der lovgives på et område, der er af indgribende og væsentlig karakter, og desuden beløber sig til milliardsummer for den danske stat, hvilket overordnet forekommer retssikkerhedsmæssigt betænkeligt.

Danske Advokater noterer også med bekymring, at der i lovforslaget på en række centrale områder, som har en karakter, som burde reguleres i selve loven, lægges op til at bemyndige ministeren til at udmønte lovforslaget i bekendtgørelsesform. Det afskærer i realiteten Folketinget fra at diskutere lovens reelle konsekvenser og herefter træffe beslutning på et oplyst grundlag.

Danske Advokater har ikke på den korte tid, der har været til rådighed, haft mulighed for at foretage en vurdering af de reelle konsekvenser for de panthavere, der har ydet lån og kredit til minkavlerne. Det fremgår bl.a. af lovbemærkningerne, at staten kan erhverve rettigheder til pantets værdi uden at indhente samtykke fra pant- og rettighedshavere. Det rejser principielt spørgsmålet, om det i sig selv kan anses for ekspropriation af fordringer, der tilhører pant- og rettighedshaverne.

Danske Advokater har følgende bemærkninger til udkastet:

Loven indeholder en række forhold, der konkretiserer ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris kompetenceområde.

Vi anser det for positivt, at det bliver mere tydeligt hvilke regler og principper, der kommer til at være gældende i forbindelse med taksation af minkbranchen. Det anerkendes også, at det skal være muligt for den pågældende resortminister at kunne agere og fastsætte retningslinjer for området.

Det er afgørende for Danske Advokater, at ministeren ikke gives bemyndigelse til at detaljeregulere, hvordan erstatningen skal fastsættes samt hvilke dokumentationskrav, der skal gælde.

Det er videre afgørende for Danske Advokater, at kompetencen aldrig blive så vid, at det egenhændigt og reelt er den enkelte resortminister, der fastsætter hvilke principper eller hvilken dokumentation, der skal udmåles erstatning efter, når dette har indskrænkende karakter ift. den berørte minkavler.

Det bør være en uafhængig taksationsmyndighed, som fastlægger erstatningen m.v. – nøjagtig som det er sædvanligt i alle andre ekspropriations- og taksationssager. En taksationskommission skal kunne operere fuldstændig frit og uafhængigt. Det skal således sikres, at den pågældende taksationsmyndighed er frit stillet i forhold til at kunne vælge erstatningsprincipperne og dokumentationskravet.

Det er vores vurdering, at en række af bestemmelserne medfører, at taksationskommissionen ikke bliver frit stillet, hvilket indebærer, at rettighederne for nogen typer af minkavlere indskrænkes. Dette er nærmere uddybet nedenfor.

Ad. 2.1

I forhold til udkastets bemærkninger om ændring af § 6 stk. 5 (pkt. 2.1.2) bemærkes det, at det anses som værende uhensigtsmæssigt, såfremt loven fortolkes således, at det alene er offentlige myndigheder, der må medvirke til nedrivning af produktionsanlæg.

Private virksomheder, herunder de minkavlere som har haft deres daglige gang på netop produktionsanlægget, kan have en særlig viden om produktionsapparatet/branchen, der indebærer, at netop de - på baggrund af deres viden - vil være nærmest til at sikre, at produktionsanlægget nedtages korrekt. Herudover er der også et ganske almindeligt konkurrenceretligt aspekt heri.

På baggrund af ovenstående bør det præciseres i lovforslaget, at også private kan medvirke til processen under forudsætning af, at der kan opnås enighed herom, og under forudsætning af at sædvanlige regler om udbud m.v. overholdes.

Ad. 2.2

Vi kan støtte forslaget om, at der sker en udvidelse af kredsen af kompensationsberettigede følgeerhverv, herunder særligt forholdet angående pelsier/udlejning, således at virksomheder ikke stilles ringere pga. deres organisatoriske opdeling i koncernen.

Ad 2.3

Det fremgår af forslaget, at hensigten med forslaget er, ”ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri får bemyndigelse til at fastsætte regler om, at tilladelser eller godkendelser efter anden lovgivning er en betingelse for tildeling og udbetaling af erstatning og kompensation efter regler fastsat i medfør lovens § 8, stk. 1-3.”

Bemyndigelsesbestemmelsen vil kunne anvendes til i bekendtgørelsesform at fastsætte betingelser om, at erstatning og kompensation kun kan tildeles og udbetales til virksomheder, i det omfang der foreligger de fornødne tilladelser og godkendelser, herunder kan ministeren fastsætte regler om fradrag i erstatning og kompensation ved manglende eller mangelfulde tilladelser eller godkendelser. Bestemmelsen forventes navnlig anvendt til at fastsætte regler om, at tildeling og udbetaling af erstatning og kompensation for kapacitet til produktion af mink og øvrig minkrelateret produktion forudsætter de nødvendige tilladelser og godkendelser efter miljølovgivningen, herunder husdyrbrugsloven og miljøbeskyttelsesloven.

Bemyndigelsesbestemmelsen er dog ikke begrænset hertil. Bemyndigelsesbestemmelsen kan således også anvendes til at fastsætte regler om, at øvrige nødvendige tilladelser eller godkendelser efter ”anden lovgivning”. I den forbindelse fremgår det direkte af lovforslaget, at det er hensigten, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri skal fastsætte regler om, at taksationskommissioner som led i afgørelsen af den enkelte sag om erstatning og kompensation præliminært skal tage stilling til, om der foreligger de påkrævede og nødvendige tilladelser m.v. og betydningen heraf.

Det anses for meget vidtgående og retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at det egenhændigt er ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, der kan fastsætte regler for hvilke dokumentationskrav retten til erstatning er betinget af og evt. pålægge taksationskommissionen at nedsætte en eventuel erstatning.

Det er en grundpræmis i den politiske aftale om erstatning til mink og følgeerhverv af 25. januar 2021, at der bliver ydet fuldstændig erstatning til minkavlere. Ved en fastlæggelse af hvilke tilladelser, der skal være til stede, kan der stilles spørgsmålstegn ved, om alle minkavlere vil opnå fuldstændig erstatning – f.eks. hvis dokumentationsgrundlaget for en af de givne tilladelser ikke kan fremfindes.

Det bør være op til taksationskommissionerne at fastlægge hvornår og hvordan et evt. dokumentationskrav for ret til erstatning anses for opfyldt – ikke den enkelte minister. Taksationskommissionen bør være fuldstændig fri til at foretage egen bedømmelse.

På baggrund heraf bør der ikke gives bemyndigelse til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til at kunne fastsætte regler, om hvilket dokumentationsgrundlag der skal være opfyldt, før der gives ret til erstatning – medmindre det er suppleret af, at taksationskommissionen ultimativt har bemyndigelse til at foretage sit eget skøn.

Ad 2.4

Det følger af punktet, at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri finder, at der skal fastsættes regler om, at ansøgere ved indgivelse af ansøgningen skal afgive oplysninger om produktionsomkostningerne for det ansøgte, og at der kan fastsættes regler om, at sådanne oplysninger skal afgives efter nærmere fastsatte form- og indholdsmæssige krav samt attesteres af en revisor, samt at ministeren skal have mulighed for fastsætte regler om et minimumsniveau for omkostninger på 25 pct. under gennemsnittet.

Det foreslås, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri får bemyndigelse til at fastsætte regler om sagernes behandling i bred forstand, herunder regler om ansøgning, ansøgningsfrister og øvrige frister, oplysnings- og dokumentationskrav samt krav om revisorattestation. Konsekvensen ved ikke at opfylde disse forhold er, at erstatningen eller kompensationen nedsættes helt eller delvist.

På samme måde som under pkt. 2.3 anses dette forhold som være retssikkerhedsmæssigt kritisabelt.

For det første strider fastsættelse af en 25%-grænse potentielt imod princippet om fuldstændig erstatning. Såfremt en minkavler kan dokumentere lavere omkostninger end 25%-grænsen, bør vedkommende tilgodeses herfor. På samme måde bør loftet for kvalitetsindeks (105), der er omtalt i den politiske aftale, fjernes.

For det andet er det op til taksationskommissionen at vurdere, hvilken dokumentation der skal være til stede for at opnå erstatning. Det bør ikke fastsættes politisk – i hvert fald ikke som ultimativt krav. Taksationskommissionen bør ikke være begrænset i bevisbedømmelsen.

Derudover bemærkes det, at hvis der stilles krav om revisorattestation, så bør der rent omkostningsmæssigt tages højde for dette, idet de berørte borgere ellers vil lide et tab, som ikke erstattes.

Herudover fremgår det af punktet, at bemyndigelsen også vil kunne anvendes til at kunne fastsætte regler for hvilke frister, der skal være gældende. I den sammenhæng bør opmærksomheden henledes på, at der gives rimelige frister for anmeldelse af krav, således det sikres, at alle de berørte minkavlere har mulighed for at anmelde deres krav.

Afslutningsvist fremgår det af punktet, at der foreslås indført en bestemmelse, hvorefter krav på erstatning og kompensation, herunder eventuelle krav på forskud på erstatning og kompensation, ikke kan overdrages, før kravet er indtrådt, og at aftaler om sådanne overdragelser er ugyldige. Kravet anses for indtrådt, når der træffes endelig afgørelse om erstatnings- eller kompensationsbeløbets størrelse. En sådan bestemmelse vil hindre, at borgerne kan overdrage fast ejendom. Dermed vil en lang række borgere være "låst" til deres ejendom uden mulighed for overdragelse. Dette anses for urimeligt henset til den pågældende situation som mange af de berørte borgere er i, hvor det netop kan være nødvendigt at flytte, f.eks. grundet manglende arbejdsmuligheder. Det anerkendes, at der er et hensyn at tage til de pågældende panthavere i ejendommen, herunder at der f.eks. ikke vil skulle være muligt at give transport i kravene på erstatning mv. Et sådan hensyn bør dog afvejes i forhold til, at borgerne bliver "låst" frem til, at der er endelig afgørelse af erstatnings- eller kompensationsbeløbets størrelse – hvilket, hvis sagen indbringes for domstolene, formodes at være flere år.

Ad pkt. 2.6

Det anerkendes, at det kan være hensigtsmæssigt at Miljø- og Fødevarerklagenævnet anses for at være rekursmyndighed efter både lov om hold af dyr og lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink.

Det kan støttes, at der bør være enkle og ens klageinstanser, uanset hvilken lov der klages efter. Det er dog samtidigt vores opfattelse, at der for alle de forvaltningsafgørelser, der måtte blive truffet, skal være klageadgang, og at denne klageadgang skal være vid, henset til den helt særlige situation som de berørte borgere er sat i. Samtidigt bør der også skabes hjemmel til, at der ved udnyttelse af en klageadgang bør være ret til godtgørelse for rådgiveromkostninger, f.eks. som der er fastlagt i ekspropriationsprocesloven.

Ad pkt. 2.7

Som nævnt indledningsvist er det afgørende, at taksationskommissionen er helt frit stillet i deres behandling af sagen, og dermed ikke er underlagt begrænsninger. Der bør derfor ikke være mulighed for, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastlægge konkrete retningslinjer for taksationskommissionerne, herunder hvilke principper de skal følge.

Herudover fremgår det, at der skal nedsættes et antal overerstatnings- og taksationskommissioner, der skal fungere som administrativ rekursmyndighed for afgørelser truffet af erstatnings- og taksationskommissionerne. Dette vil forlænge sagsbehandlingstiden betydeligt. Allerede nu ses det, at der ved de almindelige taksationskommissioner minimum er 9 måneders sagsbehandlingstid.

Dette anses for retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, da der i så fald vil ske en betydeligt tidsmæssig forlængelse i forhold til, hvornår de berørte parter eventuelt kan indbringe sagen for domstolene.

Der bør derfor skabes mulighed for, at en borger kan frafalde prøvelse af erstatningsspørgsmålet ved overerstatnings- og taksationskommissioner og dermed indbringe spørgsmålet direkte for domstolene. Herudover bør der – såfremt der fastsættes frister for indbringelse af sagen for domstolene – være tale om rimelige frister.

Herudover bør der endvidere være en vis hensyntagen til, at borgerne har ret til en hurtig afgørelse – eller i hvert fald midlertidig. Hvis en berørt borger klager over erstatningens størrelse til Klagenævnet eller domstolene, bør der indsættes ret til for denne borger at modtage en del af taksationskommissionen tilkendte erstatning som en á conto-erstatning, der udbetales med det samme. Berørte borgere vil, som nævnt ovenfor, mangle pengene, hvis udsigten til at kunne få udbetalt erstatning er lang. Dette vil dermed potentielt afskære borgere fra at klage/indbringe sagen, da det rent økonomisk ikke er en mulighed.

Det anerkendes, at det er hensigtsmæssigt og nødvendigt, at ”kommissionerne vil blive etableret som uafhængige forvaltningsmyndigheder uden for Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris organisatoriske hierarki, og at kommissionerne således ikke vil være underlagt nogen instruktionsbeføjelser.” Det er dog ikke det, der kommer til udtryk, når ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastlægge konkrete krav til dokumentation, erstatningsprincipper m.v., jf. bl.a. ovenstående pkt. 2.3 og 2.4.

Herudover følger det, at ”bestemmelsen i § 8, stk. 4, der bliver stk. 5, vil endvidere kunne benyttes til bl.a. at fastsætte nærmere regler om udpegning af kommissionernes formænd og medlemmer”. For at sikre taksationskommissionens fuldstændige uafhængighed, bør det ikke

være ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri der egenhændigt har kompetencen til at udpege kommissionens formænd eller i øvrigt fastsætte reglerne om udpegning. Der bør også være tillagt kompetence til at udvælge medlemmer/fastsette reglerne om udpegning fra brancheforeninger.

Ad pkt. 2.8

Det kan støttes, at der fastsættes regler om digital kommunikation. Der bør dog være adgang til fritagelse for digital kommunikation, såfremt der er hensyn/forhold, der berettiger hertil.

Samlet set vil Danske Advokater opfordre Folketinget til at være varsom med at hastebehandle lovgivning, der er udformet på en måde, der gør det vanskeligt at over- og gennemskue de samlede konsekvenser af lovgivningen for danske borgere og virksomheder. En høringsproces og efterfølgende lovbehandling, der ikke levner tid til reelle drøftelser og refleksion om konsekvenserne af ganske kompleks lovgivning, må anses som retssikkerhedsmæssigt betænkelig.

Med venlig hilsen

Danielle Løw
Juridisk konsulent
dlo@danskeadvokater.dk

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Att.: Signe Skibstrup Blach

Den Danske Dyrlægeforening
Peter Bangs vej 30
2000 Frederiksberg

Frederiksberg, 31. marts 2021

Vedr. J.nr. 2021-14, Høring om Lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet

Den Danske Dyrlægeforening takker hermed for muligheden for at afgive høringssvar vedr. ændring af lov 2185 af 29. december 2020.

Generelle betragtninger

Helt overordnet mener Den Danske Dyrlægeforening (DDD), at da der reelt er tale om nedlæggelse af et erhverv fra den ene dag til den anden, uden overgangs- eller tilpasningsperiode, kan dette sidestilles med ekspropriation. Alle berørte interessenter bør derfor være fuldt kompensationsberettigede. Det er således ikke acceptabelt, at man stiller som betingelse, at man kun bliver kompenseret, hvis 50% af virksomhedens omsætning vedrører minkerhvervet. At det endnu ikke er klarlagt, hvorvidt aflivningspåbuddet var i overensstemmelse med grundloven, gør kun denne indvending mere relevant. Derfor hilses det som udgangspunkt velkomment, at lovforslaget lægger op til, at der med denne, begrænsede, udvidelse tilfølgeerhverv, kan ydes erstatning og kompensation til erhverv, uanset om disse i det væsentligste er afhængige af minkavl.

Øvrige bemærkninger

Det er DDD's holdning, at kredsen af erstatnings- og kompensationsberettigede interessenter bør udvides til også at omfatte praktiserende dyrlæger og konsulenter, uanset hvor stor en omsætning virksomheden har mistet.

Det er i denne sammenhæng væsentligt, at kun et fåtal af minkdyrlægerne har mere end 50% af deres omsætning i minksektoren.

Henvisningen til ekspropriationslovens § 23 s. 42 viser, at der netop hentes inspiration i "ekspropriationsprocesloven", således at der blot foreslås en billigere og lettere ekspropriering, hvor nogle berettigede interessenter ikke tilgodeses, (bl.a. pga. mindre en 50% minkrelateret omsætning).

Ad. §8

§8 behandler aktiver i form af fast ejendom, løsøre og immaterielle rettigheder. Det er vort indtryk, at der her tænkes på bl.a. patenter. Goodwill er for dyrlægebranchen et væsentligt immaterielt aktiv, – men tabt omsætning for konsulentydelse i liberalt erhverv behandles ikke eksplicit. Det er således væsentligt at få præciseret, at der kan være tale om væsentlige driftstab også i virksomheder uden væsentlige fysiske aktiver.

Ad. 2.2.2

Det er DDD's holdning, at praktiserende dyrlæger og konsulenter bør omfattes af ændringsforslaget, idet dette erhverv er et nært tilknyttet følgeerhverv til drift af minkfarme. At afskære denne branche for erstatning og kompensation er efter DDD's opfattelse forskelsbehandling.

Konsekvenser

Hvis lovforslaget vedtages uden udvidelser, og således at det fortsat kræver over 50% mink relateret omsætning at være berettiget til erstatning, forudser DDD følgende konsekvenser:

- Man ville stille en stor del af interessenterne tilfredse og derved betragteligt reducere den gruppe, som fortsat mener at have et berettiget krav jf. ekspropriation (dvs. interessenter med under 50% omsætning på mink). Derved vil presset fra denne gruppe blive mindre på regering og myndigheder.
- Forskelsbehandling: En dyrlæge, som arbejder alene og 100% med mink, får fuld erstatning. Samme dyrlæge ville i kompagniskab med en hestedyrlæge (ved antagelsen om omsætning 1:1) få fuld erstatning, fordi 50% af omsætningen hidrører mink. Samme dyrlæge ville i kompagniskab med en hestedyrlæge og en kvægdyrlæge ikke få kompensation overhovedet, - fordi virksomhedens minkomsætning nu udgør mindre en 50% af den samlede omsætning.
- Hvis lovforslaget vedtages i sin nuværende form, hvor så godt som alle minkdyrlæger har mistet deres omsætning uden at blive kompenseret, vil DDD, sammen med Det Danske Minkerhverv fortsat påberåbe sig ekspropriation og grundlovsbrud. Derved vil det juridiske efterspil trække yderligere i langdrag, og hensigten med den politiske aftale og lovforslaget vil ikke være opnået.

Med venlig hilsen

På vegne af Den Danske Dyrlægeforening

Ulf Steen Neitzel

Chefjurist

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Teamleder Signe Skibstrup Blach
Slotsholmsgade 12
1216 København K

Sendt pr. mail (sisbl@fvm.dk)

Den 31. marts 2021

Det Danske Minkerhvervs bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet

Det Danske Minkerhverv har den 24. marts 2021 modtaget udkast til forslag til lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet (herefter "Lovudkastet"), og i det følgende redegøres for foreningens bemærkninger hertil.

Foreningen Det Danske Minkerhverv repræsenterer ca. 50 virksomheder i det minkrelaterede følgeerhverv. Historien om dansk pelsdyravl begyndte for alvor i 1930, hvor de første minkavlere slog sig sammen og stiftede Dansk Pelsdyravlerforening. Siden da har minkbranchen udviklet sig til en dansk eksportsucces, hvor minkavlere og følgeerhverv har udgjort en højt specialiseret forsyningskæde/erhvervs-klynge. Virksomhederne i følgeerhvervet har udviklet sig sammen med minkavlerne og har bl.a. leveret højteknologisk farmudstyr, som har været med til at give den danske minkbranche en konkurrencemæssig fordel og resulteret i øget vækst, indtjening, værdiskabelse og beskæftigelse. Der har således været en symbiose/indbyrdes afhængighed mellem minkavlere og følgeerhverv, og beslutningen om at aflive alle mink på de danske minkfarme har haft fatale konsekvenser for hele minkbranchen, der er blevet lukket permanent uden varsel. Alle virksomhederne har på grund af den meget høje grad af specialisering fået fjernet deres indtægtsgrundlag, og der er med andre ord ingen forskel på lovindgrebets konsekvenser for henholdsvis minkavlere og følgeerhverv.

En sådan helt ekstraordinær og indgribende beslutning uden sidestykke kan naturligvis ikke træffes uden betaling af "fuldstændig erstatning", og Det Danske Minkerhverv har hæftet sig ved ordlyden af den politiske aftale af 25. januar 2021 (herefter "Aftalen"), hvor dette centrale forhold anerkendes fuldt ud:

*"På den baggrund besluttede regeringen den 3. november 2020, at alle mink på de danske minkfarme aflives af hensyn til den danske folkesundhed. Den 21. december 2020 vedtog Folketinget lovforslag L77 som etablerer et forbud mod at holde mink i Danmark til og med d. 31. december 2021. Dette vil få meget betydelige konsekvenser for minkavlerne og de dertil knyttede følgeerhverv. **Aftalepartierne er enige om, at der ydes fuldstændig erstatning til minkavlere og minkafhængige følgeerhverv uanset om der juridisk set er tale om ekspropriation efter grundlovens § 73 eller ej.**" (Fremhævet her).*

Det Danske Minkerhverv har læst Lovudkastet med stor interesse, bl.a. fordi der i de almindelige bemærkninger redegøres for den erstatningsmodel og -proces, der skal reguleres i den kommende bekendtgørelse. Lovudkastet inkl. bemærkninger har derfor stor betydning og betydelige konsekvenser for minkavlerne og de dertil knyttede følgeerhverv. Det Danske Minkerhvervs bemærkninger kan inddeles i følgende emner:

1. Grundlaget for Lovudkastet, jf. pkt. 1
2. Afgrænsningen af den erstatningsberettigede del af følgeerhvervet, jf. pkt. 2
3. Strukturel misforståelse, jf. pkt. 0
4. Krav på erstatning kan ikke overdrages, jf. pkt. 4
5. Præcisering af vigtige tidspunkter, jf. pkt. 5
6. Virksomhedernes omkostninger i perioden fra den 4. november 2020 til mødet med erstatnings- og taksationskommissionen skal refunderes, jf. pkt. 6
7. Afsluttende bemærkninger, jf. pkt. 7

Helt overordnet mener Det Danske Minkerhverv, at Aftalen er et godt fundament for udarbejdelse af supplerende regler, herunder ændringen af minkloven, og Det Danske Minkerhverv er derfor meget overraskede over, at Lovudkastet på meget væsentlige punkter ikke er i overensstemmelse med Aftalen.

1. Grundlaget for lovforslaget

Det Danske Minkerhverv finder det meget bekymrende, at det ikke fremgår af Lovudkastet, at Aftalen er baseret på en grundlæggende forudsætning om, at minkbranchen - minkavlere og følgeerhverv - skal stilles som om, de er blevet eksproprieret, jf. Aftalens side 3:

*"Aftalepartierne er enige om, at der ydes **fuldstændig erstatning** til minkavlere og minkafhængige følgeerhverv **uanset om der juridisk set er tale om ekspropriation efter grundlovens § 73 eller ej.**" (Fremhævet her).*

Det fremgår også af Aftalen, at erstatningerne skal behandles skattemæssigt som ekspropriationserstatninger, ligesom de takserende myndigheder skal fastsætte erstatningen efter samme principper, uanset om der i det enkelte tilfælde vurderes at være tale om ekspropriation eller ej, jf. Aftalens side 3 og 8.

Denne grundlæggende og helt afgørende forudsætning mangler i Lovudkastet, hvilket fører videre til den fejlslutning, at der ikke skal betales fuldstændig erstatning til hele minkbranchen, men *fuldstændig erstatning* til minkavlere og *kompensation* til resten af minkbranchen. Dette skal af flere årsager ændres:

- Aftalepartierne var ved indgåelsen af Aftalen enige om, at der skal betales "fuldstændig erstatning" til minkavlere og minkafhængige følgeerhverv, og det er derfor i strid med Aftalen, når man i Lovudkastet bruger ordet "kompensation".
- Det følger af grundlovens § 73, at der skal betales "fuldstændig erstatning" ved ekspropriation. Det indebærer, at der skal betales en erstatning, der økonomisk stiller den berørte, som han ville være stillet, hvis ekspropriationen ikke var sket. Erstatningen skal sikre, at den berørtes formue er intakt. En ting er, at man må finde sig i at afstå sin ejendom helt eller delvist, men man er i det mindste sikret fuldstændig erstatning for sit tab. "Fuldstændig erstatning" er en grundlovssikret ret, og en berørt kan altid ved domstolene få prøvet, om vedkommende har fået "fuldstændig erstatning".
- Kompensation er noget andet end "fuldstændig erstatning". Hvor "fuldstændig erstatning" modsvarer et økonomisk tab, er kompensation et beløb, man får tildelt, uden det nødvendigvis modsvarer et økonomisk tab. Hvor det altid kan efterprøves af domstolene, om man har fået "fuldstændig erstatning", jf. grundlovens § 73, kan det mere frit reguleres, hvad der ligger i "kompensation", og der kan principielt både under- og overkompenseres.

Det Danske Minkerhverv finder det derfor helt afgørende, at der i Lovudkastet bruges samme formuleringer som i Aftalen, og at hele minkbranchen sikres "fuldstændig erstatning" – hverken mere eller mindre.

Der må heller ikke være tvivl om, at de normale principper for bl.a. erstatningsudmåling i forbindelse med ekspropriation finder anvendelse, ligesom minkbranchen kan indbringe kendelser for domstolene med henblik på at efterprøve, om der ved "erstatningsordningen" er betalt fuldstændig erstatning.

2. Afgrænsningen af den erstatningsberettigede del af følgeerhvervet

Det er i sagens natur helt afgørende for Det Danske Minkerhverv at få den erstatningsberettigede del af følgeerhvervet afgrænset således, at det er de virksomheder, der er intensivt ramt af indgrebet, der får erstatning. Det Danske Minkerhverv mener, at Lovudkastet har flere væsentlige mangler.

2.1 Baggrundsoplysninger

Minkbranchen består som bekendt af minkavlere og følgeerhverv. Det Danske Minkerhverv mener, at en "minkavl" er ejer af en minkbesætning, mens resten af minkbranchen hører til følgeerhvervet.

Følgeerhverv er således enhver virksomhed, uanset virksomhedstype eller selskabsform, der er beskæftiget med aktiviteter relateret til minkavl, herunder aktiviteter til andre følgeerhverv, eksempelvis udlejning af stald- og burkapacitet, pelsierier, fodercentraler og -leverandører, auktionshus, maskinudstørsproducenter, farmudstørsproducenter, grossist- og forbrugsvareleverandører, dyrlægevirksomheder, medicinal- og vaccinevirksomheder samt specialtransportvirksomheder.

Hvis der bortses fra udlejning af stald- og burkapacitet, vurderer Det Danske Minkerhverv, at omkring 60-70 virksomheder kan henføres til følgeerhvervet. Generelt er der tale om mange små og få mellemstore virksomheder. Auktionshuset Kopenhagen Fur er markant større end de andre virksomheder i følgeerhvervet.

2.2 Læg fortsat vægt på "væsentlig afhængig af minkavl" – ikke "salg til danske minkproducenter"

Det fremgår af minklovens § 8, stk. 3, at "visse følgeerhverv", skal være omfattet af erstatningsmodellen, og det anføres i lovbemærkningerne, at der er tale om "følgeerhverv, der i det væsentlige er afhængige af minkavl for at kunne drive virksomhed."

Det er således følgeerhverv, "der i det væsentlige er afhængige af minkavl for at kunne drive virksomhed", der har krav på erstatning, men i Lovudkastet, side 9, er der en fejlagtig kobling mellem "handel med danske minkproducenter" og "væsentlig afhængig af minkavl i Danmark".

"Det fremgår af afsnit 3 i den politiske aftale af 25. januar 2021 om erstatning mv. til minkavlere og følgeerhverv berørt af COVID-19, at der skal ydes erstatning til virksomheder, der udlejer staldkapacitet til dansk minkavl, samt pelsierier, som betjener danske minkavlere, uanset om over halvdelen af disse virksomheders omsætning i 2017-19 hidrørte fra handel med danske minkproducenter – og dermed uanset om disse virksomheder i det væsentlige er afhængige af minkavl for at kunne drive virksomhed." (Fremhævet her).

Det kan imidlertid ikke være afgørende for erstatningskravet, om en virksomhed i følgeerhvervet "handler" direkte med "danske minkproducenter", dvs. minkavlere. Hvis man lægger vægt på salget til "danske minkproducenter", afskærer man fx de danske maskinudstørsproducenter fra erstatning, hvis de ikke sælger deres produkter direkte til minkavlere men via en grossist, hvilket ikke har været den politiske intention.

Det afgørende kan alene være, om virksomheden *"i det væsentlige er afhængige af minkavl for at kunne drive virksomhed"*. Hvis man holder fast i den formulering fra lovbemærkningerne, vil erstatningsmodellen omfatte dem, der er intensivt ramt af indgrebet, og ovenstående skal korrigeres.

2.3 Behov for større fleksibilitet ved 50 pct. afgrænsningen af det erstatningsberettigede følgeerhverv

Når det konkret skal vurderes, om en virksomhed *"i det væsentlige er afhængige af minkavl for at kunne drive virksomhed"*, er det nærliggende at fastsætte en omsætningsgrænse, som det er sket i Aftalen, men Det Danske Minkerhvervs efterfølgende undersøgelser af minkbranchen har vist, en sådan omsætningsgrænse vil efterlade ca. 5 virksomheder lige under denne grænse, selvom virksomhederne *"i det væsentlige er afhængige af minkavl for at kunne drive virksomhed"*.

Hvis man ønsker at fastholde en grænse på 50 pct. i forhold til den del af følgeerhvervet, som ikke er udlejning af stald- og burkapacitet samt pelseri, foreslår Det Danske Minkerhverv, at man fastsætter det som krav for at få erstatning, at *"over 50 pct af virksomhedens samlede omsætning eller indtjening eller over 50 pct. af virksomhedens omkostninger, varelager eller aktiver i 2017, 2018 og 2019 er relateret til minkbranchen"*. En sådan ændring vil fx sikre en smule mere fleksibilitet.

Som supplement til en grænse på 50 pct. anbefaler Det Danske Minkerhverv, at erstatnings- og taksationskommissionen får en skønsmæssig beføjelse til, på baggrund af en konkret vurdering, at lade en berørt virksomhed være omfattet af erstatningsordningen. Det kan fx være en virksomhed, der har en omsætning på over 50 pct. i 2016, 2017 og 2018, men kun 48 pct. i 2019. Uanset hvor omhyggeligt reglerne formuleres, kan der opstå u hensigtsmæssige og uforudsete situationer, hvor de berørte bør kunne få erstatning i henhold til erstatningsordningen i stedet for at gå til domstolene.

3. Strukturel misforståelse

Der er desuden en strukturel misforståelse i Lovudkastet:

Det fremgår klart af Aftalen, at minkavlere og følgeerhverv skal have erstattet værdien af deres virksomhed, jf. fx Aftalens side 3 (*"(..) opnå fuld erstatning for tabet af deres minkvirksomhed (..)"*) og Aftalens side 7 (*"(..) erstatningen fastlægges ved en vurdering af virksomhedens værdi i såkaldt "handel og vandel" (..)"*).

Det fremgår endvidere af Aftalens side 8, at der *"ydes erstatning for den del andel af virksomheden, der er relateret til dansk minkavl. I udgangspunktet lægges der op til, at staten overtager ejerskabet af de eksproprierede effekter"*.

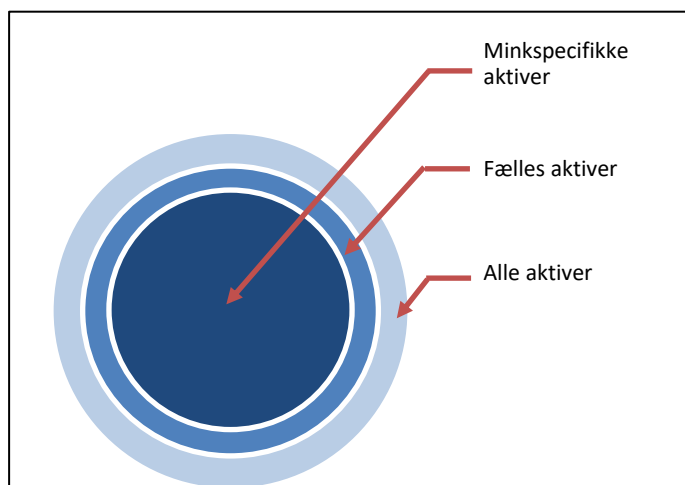
Det betyder følgende:

- Det er minkvirksomhederne, der eksproprieres.
- Det er den mistede fremtidige indtjening, der erstattes.
- Det er de minkspecifikke aktiver, der overdrages til staten.

Den strukturelle misforståelse i Lovudkastet består i, at der lægges op til, at staten overtager alle aktiver *"uanset graden af anvendelse i den minkrelaterede virksomhed"*, jf. Lovudkastets § 8b, stk. 1. Dette anføres specifikt for så vidt angår følgeerhverv, som ikke er udlejning af staldkapacitet eller pelseri, men vi formoder, at det gælder hele minkbranchen. Derudover er erstatningen fejlagtigt koblet op på værdien af aktiverne, i stedet for værdien af virksomheden og den mistede fremtidige indtjeningsevne.

Aktiver, der overtages af staten

Alle minkavlere og følgeerhverv vil formentlig have aktiver, der kan opdeles i følgende kategorier:

"Alle aktiver" er aktiver i selskabet eller personligt ejet.

"Fælles aktiver" er aktiver, som er nødvendige for at kunne sælge produkter og ydelser til den danske minkbranche. Det omfatter således også aktiver, der er fælles med anden aktivitet.

"Minkspecifikke aktiver" er aktiver, der alene anvendes i relation til salg af produkter og ydelser til den danske minkbranche.

Det Danske Minkerhverv foreslår, at virksomhedsejeren udarbejder en oversigt over de anførte aktiver, når erstatningsprocessen påbegyndes, og at det kun er de minkspecifikke aktiver, der skal overtages af staten.

Staten skal naturligvis ikke overtage "fælles aktiver" eller "andre aktiver" ejet af virksomhedsejeren, idet virksomhedsejeren fortsat skal anvende disse aktiver til driften af resten af virksomheden. Det kan fx være en landbrugsmaskine, der bruges af minkavleren til andet end minkproduktion, eller en fast ejendom, hvorfra der også drives en virksomhed, der ikke er minkrelateret. Disse aktiver beholder virksomhedsejeren, uden at det får nogen betydning for erstatningens størrelse, jf. nedenfor. Alternativet ville være, at virksomhedsejeren skal bruge penge på at erhverve de samme aktiver en gang til eller miste yderligere omsætning og indtjening.

Det skal tilføjes, at Det Danske Minkerhverv har forstået Aftalen således, at staten heller ikke overtager passiver, herunder gældsforpligtelser, af nogen art vedrørende virksomheden, ligesom staten ikke indtræder i virksomhedsejeren's aktuelle eller potentielle forpligtelser vedrørende virksomheden. Staten overtager således ikke et eventuelt selskab (helt eller delvist) eller indtræder i de aftaler, der er indgået af virksomhedsejeren, men overlader det til virksomhedsejeren at få selskabet lukket (eller drevet videre med mindre aktivitet) og aftaleforhold afsluttet. Det Danske Minkerhverv går naturligvis ud fra, at det inddrages ved vurderingen af erstatningen, at virksomhedsejeren står tilbage med denne "lukkeopgave", som kan være meget bekostelig.

Erstatningens fastsættelse

Ifølge grundlovens § 73 skal der ved ekspropriation betales fuldstændig erstatning. Det betyder, at den, der er blevet eksproprieret, skal have dækket hele det økonomiske tab, som vedkommende er blevet påført.

Når man afstår et formuegode – fx en virksomhed – skal man have værdien af formuegodet erstattet, og det er værdien i handel ogandel, der er udgangspunktet for værdiansættelsen. Værdien i handel ogandel fastsættes på baggrund af en konkret vurdering af den mistede fremtidige indtjening, og køber overtager "som modydelse" de relaterede aktiver. Det ideelle er naturligvis, hvis alle de relevante aktiver ligger i ét selskab, som køber kan overtage inkl. tilhørende forpligtelser. Det sker imidlertid ikke i "minksagerne", hvor staten kun overtager aktiver, jf. ovenfor.

I den virkelige verden er det ofte således, at virksomhedsejeren har flere aktiviteter. Det kan fx være, at virksomhedsejeren udlejer maskiner til minkbranchen (60 pct. af virksomhedens omsætning) samtidig med, at virksomhedsejeren ejer en række etageejendomme, der udlejes til boligformål (40 pct. af virksomhedens omsætning). Alle aktiviteterne er samlet i den forstand, at virksomhedsejeren driver aktiviteterne fra de samme lokaler, ved brug af samme medarbejdere, hjemmeside, it-systemer m.v. Virksomhedsejeren har organiseret sig således, fordi det giver vedkommende nogle fordele at have det samlet på dén måde; det optimerer virksomhedens indtjening.

Hvis en virksomhedsejer med en sådan "blandet virksomhed" afstår den del af virksomheden, der er relateret til dansk minkavl, er det naturligvis kun de minkspecifikke aktiver, der skal overtages af staten, jf. ovenfor, men der skal betales fuldstændig erstatning for virksomhedsejerens økonomiske tab, og virksomhedsejeren skal naturligvis ikke betale et vederlag til staten for at beholde "fælles aktiver", således som der lægges op til i Lovudkastet. Resultatet ville reelt være, at ejeren skulle betale for det samme aktiv to gange – første gang til sælgeren og anden gang til staten.

Det Danske Minkerhverv antager, at Lovudkastet er baseret på en misforståelse om, at det er aktiver, der eksproprieres og betales erstatning for. Det er imidlertid ikke tilfældet: Det er virksomheder, der eksproprieres og betales erstatning for i form af mistet fremtidig indtjening.

Hvis staten, som der lægges op til i lovforslaget, modtager flere aktiver, end der betales erstatning for, vil konsekvensen pr. definition være, at ejeren ikke får fuldstændig erstatning.

Hvis man virkelig mener, at virksomhedsejeren skal betale for at bevare "fælles aktiver", kunne det i øvrigt være interessant at vide, hvorledes "betalingen" skulle fastsættes. Grundtanken i Aftalen er, at virksomhedsejerne skal "(..) opnå fuld erstatning for tabet af deres minkvirksomhed (..)", jf. Aftalens side 3 og "(..) erstatningen fastlægges ved en vurdering af virksomhedens værdi i såkaldt "handel og vandel" (..)", jf. Aftalens side 7. Man fastsætter ikke handelsværdien af en erhvervsvirksomhed ved at vurdere værdien af enkeltaktiver, og spørgsmålet er derfor, hvordan det vil påvirke værdien af erhvervsvirksomheden, hvis virksomhedsejeren fx gerne vil beholde it-systemet, fordi han skal bruge det til udlejningen af etageejendommene, jf. eksemplet ovenfor. Det anførte i Lovudkastet hænger ikke sammen og vil ikke fungere i praksis. Selv hvis værdien for disse aktiver kunne fastsættes, så ville det medføre, at virksomhedsejeren ville få mindre end fuldstændig erstatning, jf. ovenfor.

4. Krav på erstatning kan ikke overdrages

Ifølge Lovudkastet skal der indføres en bestemmelse om, at krav på erstatning ikke kan overdrages, før kravet er indtrådt, og aftaler om sådanne overdragelser er ugyldige, jf. § 8, stk. 8:

"Krav på erstatning og kompensation efter regler fastsat i medfør af stk. 3 kan ikke overdrages, herunder eventuelle krav på forskud på erstatning og kompensation, før kravet er indtrådt. Aftaler om sådanne overdragelser er ugyldige."

Det fremgår af Lovudkastet, at et krav vil være "indtrådt" i bestemmelsens forstand, når der træffes endelig afgørelse om erstatnings- eller kompensationsbeløbets størrelse. Såfremt der i stedet indgås forlig eller anden aftale, hvori erstatnings- eller kompensationsbeløbet fastsættes, vil kravet være indtrådt som bestemt i forliget eller aftalen.

Lovudkastet giver på dette punkt anledning til flere bemærkninger:

- Det Danske Minkerhverv mener overordnet, at minkbranchens krav på fuldstændig erstatning "indtrådte", da minkbranchen blev lukket den 4. november 2020.
- Det Danske Minkerhverv mener, det skal præciseres, hvad der menes med "endelig afgørelse". Betyder det fx, at kravet ikke er "indtrådt", før der foreligger en endelig domstolsafgørelse?
- Hvad betyder "aftaler om sådanne overdragelser"? Ved almindelig ekspropriation har ejeren "en ejers råden" over sin ejendom, indtil staten har fået adkomst ved ekspropriationen. Hvis ejeren har solgt ejendommen før ekspropriationen, indtræder den nye ejer i ekspropriationssagen, dvs. at ejeren skal overdrage ejendommen til staten mod at få ekspropriationserstatningen udbetalt. Hvis ejeren er afgået ved døden, er det dødsboet, der indtræder i ekspropriationssagen osv. Staten skal således betale erstatning for overtagelsen af ejendommen, uanset hvem der er ejer.

Det Danske Minkerhverv går ud fra, at det ikke er hensigten at begrænse muligheden for at overdrage de "minkvirksomheder", som kravet på erstatning er "knyttet op på", men alene undgå en overdragelse af selve kravet. Det Danske Minkerhverv mener, at dette skal præciseres.

5. Præcisering af vigtige tidspunkter

Det Danske Minkerhverv finder, at Lovudkastet mangler en præcisering af vigtige tidspunkter og foreslår generelt, at emnet overvejes nærmere.

Som nævnt mener Det Danske Minkerhverv, at minkbranchens krav på fuldstændig erstatning "indtrådte", da minkbranchen blev lukket den 4. november 2020. Det Danske Minkerhverv finder på den baggrund, at minkvirksomhederne har krav på erstatning for "faste omkostninger" i perioden fra den 4. november 2020 til det tidspunkt, hvor staten får adkomst til aktiverne (og overtager de faste omkostninger), jf. nedenfor pkt. 6.

Det Danske Minkerhverv mener endvidere, at den 3. november 2020 skal være vurderingstidspunktet, altså tidspunktet for vurderingen af minkvirksomhedens værdi. Derved stilles alle "minkvirksomhederne" ens, uanset om de får besøg af erstatnings- og taksationskommissionen i 2021 eller 2024.

Det Danske Minkerhverv foreslår desuden, at staten får adkomst til aktiverne den dag, hvor erstatnings- og taksationskommissionen afholder mødet med den enkelte minkvirksomhed (nedenfor kaldet "besøgsdagen"), og træffer beslutning om overtagelse af aktiverne. Den dag kan statens adkomst tinglyses og retigheder ophæves. Det kan også være den dag, som erstatningen forrentes fra.

Der skal efter aftale med virksomhedsejeren formentlig fastsættes et senere overtagelsestidspunkt, hvor staten tager aktiverne "i besiddelse". Fra den dag kan staten få eventuelle indtægter af aktiver, fx lejeindtægter fra fast ejendom.

Den del af erstatningen, der ikke er udbetalt a conto, skal udbetales, når den er endeligt fastsat, hvilket må betyde, at erstatningen udbetales, når i) der er indgået forlig, ii) et skriftligt erstatningsforslag er tiltrådt af begge parter, iii) erstatnings- og taksationskommissionen har afsagt en kendelse, som ikke rettidigt er indbragt for en eventuel overerstatnings- og taksationskommission, eller iv) en eventuel overerstatnings- og taksationskommission har afsagt en kendelse.

Det Danske Minkerhverv mener ikke, at det skal have nogen betydning for ovenstående retsvirkninger, herunder ejendomsrettens overgang eller udbetalingen af erstatningen, at der eventuelt er anlagt en retssag, men det er naturligvis vigtigt, at der ikke destrueres aktiver, hvis der verserer en retssag om erstatningen.

6. Virksomhedernes omkostninger i perioden fra den 4. november 2020 til mødet med erstatnings- og taksationskommissionen skal refunderes

Den danske minkbranche blev lukket, da det på pressemødet den 4. november 2020 blev meddelt, at alle danske mink skulle aflives.

Som nævnt skal de erstatningsberettigede virksomheder stilles som om, de er blevet eksproprieret, og virksomhedsejerne har bl.a. krav på fuldstændig erstatning, jf. grundlovens § 73.

Mens virksomhederne venter på mødet med erstatnings- og taksationskommissionen, hvor ejendomsretten *formelt* overgår til staten, selvom skaden skete den 4. november 2020, har virksomhederne løbende omkostninger, som ikke kan undgås, bl.a. fordi virksomheden skal "passe på" aktiverne, som skal overtages af staten. Der kan fx være omkostninger til nødvendig vedligeholdelse, el, vand, varme og rengøring, ejendomsskatter, forsikringer, leasing, nødvendige abonnementer samt renter og gebyrer.

Det anerkendes i Lovudkastet, at der skal betales "*kompensation*" for "*rimelige udgifter*" til sikring af aktiver, jf. fx side 19. Men når minkbranchen skal behandles som ved ekspropriation, har minkbranchen ikke krav på "*kompensation*" for specifikke udgiftsposter, men "*fuldstændig erstatning*" for alle faste omkostninger, der ikke kan undgås, herunder lønudgifter i en opsigelsesperiode.

Det fremgår i øvrigt ikke, hvornår statens "refusionspligt" begynder, men Det Danske Minkerhverv går ud fra, at det må være fra den 4. november 2020, jf. ovenfor.

Desuden mener Det Danske Minkerhverv, at de beløb, der er afholdt af minkbranchen, løbende skal refunderes af staten mod fremvisning af dokumentation for betaling, idet der kan gå lang tid, før erstatnings- og taksationskommissionen behandler de enkelte sager.

Konkret foreslår Det Danske Minkerhverv en a conto model, hvor de enkelte virksomheder løbende for den foregående måned opgør de faste omkostninger, som ikke har kunnet spares. Hvis en del af virksomheden er beskæftiget med salg til andre brancher, så reduceres disse ikke-sparede faste omkostninger for denne andel ud fra omsætningens fordeling i 2019.

Eksempel A: Hvis virksomheden alene sælger til minkbranchen og i januar 2021 fortsat har faste omkostninger, så bør disse faste omkostninger dækkes ved løbende a conto-betalinger.

Eksempel B: I 2019 havde en virksomhed 70 % af omsætningen relateret til minkbranchen og 30 % af omsætningen relateret til andre brancher, dvs. at 70 % af virksomheden var relateret til minkbranchen. Hvis denne virksomhed i januar 2019 havde 1.000. i faste omkostninger, og i januar 2021 havde faste omkostninger for 800 kr., så har virksomheden været i stand til at reducere de faste omkostninger med 200 kr. (20 %), hvilket er noget mindre end de 70 % af omsætningen, som relaterede sig til minkbranchen. Derfor bør virksomheden have ret til et a conto-beløb svarende til den del af minkdelens andel af faste omkostninger, som ikke kan spares, dvs. (700 kr. - 200 kr.) 500 kr. for januar 2021.

7. Afsluttende bemærkninger

7.1 Retningslinjer for dispositioner "mens vi venter"

Der er et stort behov for, at minkbranchen snarest muligt får retningslinjer for, hvorledes branchen kan disponere indtil mødet med erstatnings- og taksationskommissionen. Det er uklart, om lejemål, der er anvendt til "minkaktiviteten", kan opsiges, om aktiver kan sælges, og hvor meget virksomhederne kan afvikles, opbrydes og sælges uden at dette leder til, at grundlaget for (den mistede) fremtidige indtjening ikke lænere er til stede på tidspunktet for mødet med erstatnings- og taksationskommissionen.

7.2 Erstatnings- og taksationskommission

Det fremgår af Aftalen, at der skal nedsættes en særlig erstatnings- og taksationskommission, der skal behandle sagerne.

Det Danske Minkerhverv anbefaler, at erstatnings- og taksationskommissionen kun består af 3 medlemmer, herunder en formand. Formanden skal have juridisk kandidateksamen eller tilsvarende juridiske kvalifikationer af betydning for varetagelse af hvervet. De to øvrige medlemmer skal henholdsvis være en økonom eller revisor med indgående kendskab til værdiansættelse af virksomheder og en repræsentant fra minkbranchen. Kommissionen kan således sammenlignes med kommissionerne, der nedsættes i henhold til VE-loven, og Det Danske Minkerhverv bistår gerne med udpegnings af medlemmer med branchekendskab.

Det nævnes i Lovudkastet, at der "eventuelt" skal nedsættes overerstatnings- og taksationskommissioner, der skal efterprøve de afgørelser, der træffes af erstatnings- og taksationskommissionen.

Hvis de allerstærke kompetencer samles i erstatnings- og taksationskommissionen, og den grundige sagsbehandling foregår dér, kan det efter Det Danske Minkerhvervs opfattelse være tilstrækkeligt med ét administrativt niveau for så vidt angår erstatningens størrelse. Der kan dog være behov for, at visse afgørelser kan prøves administrativt, fx erstatnings- og taksationskommissionens beslutning om en virksomhed i følgeerhvervet opfylder betingelserne for at få erstatning.

Alternativt kan der arbejdes videre med to administrative niveauer, men således at det er muligt at springe instans nr. 2 over, hvis klager ønsker det.

Hvis en afgørelse truffet af erstatnings- og taksationskommissionen påklages administrativt, er det i øvrigt vigtigt, at der gennemføres en meget hurtig sagsbehandling i klageinstansen. Det er ikke rimeligt, at en sag trækker ud i årevis, fordi der fx mangler ressourcer i det administrative system, og Det Danske Minkerhverv mener, at der skal laves et "fast track" for minksager.

7.3 Oplysnings- og dokumentationskrav

Det Danske Minkerhverv forstår, at der skal fastsættes regler om ansøgning, ansøgningsfrister og øvrige frister, oplysnings- og dokumentationskrav samt krav om revisorattestation.

I forhold til kravet om revisorattestation gør Det Danske Minkerhverv opmærksom på, at det er hensigtsmæssigt, hvis andre end revisorer kan bistå virksomhederne i processen. En vis konkurrence er generelt en fordel, og der kan være andre, der kan udføre opgaverne for virksomhederne under rådgiveransvar (landbrugskonsulenter, økonomer, advokater m.fl.). Det afgørende må være, om kompetencerne er til stede.

7.4 Nedsættelse af erstatning

Det Danske Minkerhverv er noget overrasket over, at det fremgår af Lovudkastet, at der kan fastsættes regler om, at erstatningen nedsættes helt eller delvist ved overskridelse af frister, jf. bl.a. Lovudkastets side 13.

Ideen ser umiddelbar "uskyldig" ud, men man skal huske på, at det fremgår af Aftalen, at minkbranchen skal have "fuldstændig erstatning", og skal stilles som ved ekspropriation. Man kan naturligvis ikke fastsætte regler om, at en erstatningsberettiget mister sit krav på fuldstændig erstatning, hvis vedkommende overskrider en frist for aflevering af oplysninger el.lign.

I Lovudkastet, side 42, anføres endda følgende:

*"Med den foreslåede bestemmelse kan ministeren fastsætte regler om, at modtagere af erstatning eller kompensation aktivt skal bidrage og medvirke til overdragelsen af erstattede eller kompenserede aktiver, som nævnt i de foreslåede § 8 a, stk. 2 og 3, til staten, herunder om udlevering af dokumenter, oplysninger og registreringsattester m.v. vedrørende de overtagne aktiver til staten. **Manglende aktivt bidrag eller medvirken til at staten erhverver de fastsatte rettigheder, vil kunne medføre helt eller delvist bortfald af kravet på erstatning eller kompensation.**"* (Fremhævet her).

Det Danske Minkerhverv mener generelt, at "vinklen" i Lovudkastet er forkert og nærmest et udtryk for manglende respekt overfor minkbranchen. I almindelige ekspropriationssager, hvor grundejere afstår arealer til anlægsprojekter, finder man fornuftige løsninger uden trusler om nedsættelse eller bortfald af erstatning. Det samme er naturligvis muligt i disse sager, og der skal lægges en helt anden linje for samarbejdet end den, der kommer til udtryk i Lovudkastet.

7.5 Godtgørelse for sagkyndig bistand

Afslutningsvist skal det nævnes, at en virksomhedsejer, der har ret til erstatning og har overholdt nødvendige udgifter til sagkyndig bistand, skal have tildelt en passende godtgørelse for sådanne udgifter, ligesom det sker i almindelige ekspropriationssager. Det Danske Minkerhverv mener, at vedkommende kommission skal kunne pålægge staten at udrede en passende godtgørelse herfor, og at der ved fastsættelsen af godtgørelsen bl.a. tages højde for sagens kompleksitet og omfang, de involverede værdier og sagens forløb. Dertil kommer naturligvis, at der stilles krav om sagkyndig medvirken, jf. pkt. 7.3, hvilket der skal tages højde for ved fastsættelsen af godtgørelsen. Det godtgørelsesniveau, der kendes fra almindelige ekspropriationssager, er langt fra tilstrækkeligt i minksagerne.

Nedlukningen er minkerhvervet har medført stor usikkerhed og sat hele minkbranchen under et massivt pres. Foreningen Det Danske Minkerhverv ønsker at bidrage til en fair og smidig proces, hvor virksomhedsejerne og medarbejderne opnår en fair behandling, samt mulighed for at komme hurtigt videre.

Ved spørgsmål til ovenstående eller det minkrelaterede følgeerhverv generelt, står vi til rådighed til hver en tid.

Med venlig hilsen

Jens Jørgen Madsen
Formand, Det Danske Minkerhverv
jjm@hedensted-gruppen.dk
+45 40388427

Casper Spanner
Direktør, Det Danske Minkerhverv
cs@jasopels.dk
+45 30172809

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

fvm@fvm.dk

ref. j.nr. 2021-14

**FINANS
DANMARK**

Udbetaling af forskud til minkavlere skal ske med inddragelse af pant- og rettighedshaverne

Finans Danmark takker for muligheden for at afgive bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink.

Vi har fuld forståelse for, at der er tale om en særlig situation i forbindelse med nedlukningen af minkerhvervet. Det er derfor meget positivt, at Fødevareministeren vil sikre en hurtig udbetaling af erstatning til minkavlerne, men det er vigtigt, at pant- og rettighedshavere inddrages. Langt den største del af penge- og realkreditinstitutternes udlån til minkavlerne er fra før nedlukningen af erhvervet, og er på sædvanlig vis afdækket med pant i minkavlerens faste aktiver og besætning, der udgør hovedparten af værdierne i virksomhederne.

Udbetaling uden samtykke fra panthavere

Der lægges i lovforslaget op til udbetaling af erstatning med fravigelse af det normale princip om panthaversamtykke. Det stiller panthaverne væsentlig anderledes end i en ekspropriationssituation, idet de afskæres fra at få sikkerhed for, at det endelige beløb i erstatningen vil være tilstrækkeligt til at dække deres tilgodehavender.

Det er meget bekymrende, at Fødevareministeren i lovforslaget på den måde åbner mulighed for at foretage forskudsbetalinger direkte til minkavlerne uden samtykke fra pant- og rettighedshavere. Det bryder med væsentlige retsprincipper, som banker og realkreditinstitutter baserer deres forretning på, og det rækker ved sikkerheden bag institutternes udlån. Vi anser det for tvivlsomt, om staten kan udbetale erstatning direkte til minkavlerne med frigørende virkning udenom panthaverne.

Helt grundlæggende stiller det spørgsmål ved den sikkerhed, som ligger bag penge- og realkreditinstitutternes udlån. Den sikkerhed er helt fundamental for blandt andet investorer, der opkøber realkreditobligationer, og dermed medvirker til finansieringen af danske boligejere og virksomheder.

Høringssvar

31. marts 2021

Dok: FIDA-1379516692-692606-v1

Der skal derfor i selve lovforslaget tages udtrykkeligt stilling til, hvordan det sikres, at panthaveres rettigheder respekteres i forbindelse med en forudbetaling af erstatning.

Den politiske aftale fra 25. januar 2021 slår fast, at minkavlere og følgeerhverv skal have erstatning på ekspropriationslignende vilkår. Udgangspunkter må derfor være, at pant- og rettighedshaveres del i erstatningen opgøres efter samme metode, dvs. efter en vurdering af, hvad virksomheden var værd før nedlukningen. Derfor skal de pantsatte aktiver værdiansættes på samme måde i forbindelse med, at staten overtager aktiverne.

Anlægger man en anden tilgang til opgørelse af, hvad de pantsatte aktiver er værd, ændrer man i fordelingen i allerede etablerede panteforhold. Det har mest sandsynligt karakter af ekspropriation af panthavers rettigheder, jf. vedlagte notat fra Kromann Reumert af 30. marts 2021.

Aftaler om transport og sikkerhed

Banker og realkreditinstitutter har siden nedlukningen i november understøttet minkavlerne og stillet likviditet til rådighed, indtil der var en afklaring om erstatningen og udbetalingen af den. Det er sket i god dialog mellem kreditinstituttet og den enkelte minkavler, og typisk er det også aftalt at afdække risici via sikkerheder. Det er naturligt, at hvis en bank skal stille likviditet til rådighed for en minkavler, mens minkavleren venter på udbetaling af erstatning fra det offentlige, så sker det under forudsætning af, at minkavleren tilbagebetaler lånet til banken, når erstatningen bliver udbetalt. En sådan afdækning af risici er en naturlig del af bankernes forretningsmodel, og det kan ske helt konkret ved, at man tager såkaldt transport i tilgodehavender.

Det er derfor meget problematisk, at lovforslaget lægger op til at tilsidesætte de allerede etablerede aftaler om sikkerhed og transport, der er indgået mellem minkavlere og kreditinstitutterne. Det er vores opfattelse, at der her er tale om et ekspropriativt indgreb, idet panthavere herved fratages en etableret sikkerhed, jf. vedlagte notat fra Kromann Reumert af 30. marts 2021.

Finans Danmarks forslag

Vi mener, at man kan imødekomme det vigtige hensyn om at få dele af erstatningen hurtigt udbetalt, og samtidig sikre rettighedshaverne i processen. Vi anser det også i minkavlernes interesse, fordi det giver mere klarhed og tryghed om deres fremtidige økonomiske situation. Og for samfundet som helhed er det helt afgørende, at der ikke skabes tvivl om sikkerheden bag banker og realkreditinstitutters udlån.

Hørings svar

31. marts 2021

Dok. nr.:

FIDA-1379516692-692606-v1

Konkret skal det sikres, at

- man skal indhente samtykke fra pant- og rettighedshavere i forbindelse med, at staten overtager virksomhedens aktiver, hvis aktiverne er pantsat
- man skal vurdere virksomheden før nedlukningen, når man værdiansætter de pantsatte aktiver i forbindelse med, at staten overtager aktiverne
- man skal respektere de aftaler, som kreditinstitutterne har indgået med minkavlerne for at hjælpe dem godt igennem en meget svær periode efter nedlukningen.

Venlig hilsen

Ane Arnth Jensen

Viceadministrerende direktør i Finans Danmark
og direktør i Realkreditrådet

Direkte: 40384420

Mail: aaj@fida.dk

Hørings svar

31. marts 2021

Dok. nr.:

FIDA-1379516692-692606-v1

EKSPPROPRIATION OG PANTHAVERES STILLING

1. OPDRAG OG NOTATETS STRUKTUR

Finans Danmark har bedt os foretage en vurdering af de regler om fastsættelse og fordeling af erstatning og kompensation, der påtænkes indført ved lovforslag L206 (forslag til lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, ("Lovforslaget")). Vi er særligt blevet anmodet om at vurdere 1) de dele af Lovforslaget, der lægger op til, at ministeren bemyndiges til at fastsætte bindende regler om fordeling og udbetaling af erstatning og kompensation med den virkning, at den normale proces, hvorefter der ved ekspropriation indhentes samtykke fra rettighedshavere fraviges, og 2) Lovforslagets § 8, stk. 8, hvorefter krav på erstatning og kompensation efter regler fastsat i henhold til bestemmelsens stk. 3 ikke vil kunne overdrages, og aftaler om sådanne overdragelser gøres ugyldige.

Under punkt 2 har vi gengivet vores sammenfattende konklusion. Under punkt 3 omtaler vi reglerne om erstatningsudmåling i almindelige ekspropriationssager og den regulering, der følger af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink (L77 af 21. december 2020) ("Loven"), og under punkt 4 behandler vi pant-haveres retsbeskyttelse efter gældende ret og den påtænkte ændring heri. Endelig beskrives under punkt 5 vores vurdering af den påtænkte ugyldiggørelse af af-taler om transport af og sikkerhed i krav på erstatning og kompensation, forinden der foreligger en afgørelse herom i henhold til Lovforslagets § 8, stk. 8.

2. SAMMENFATTENDE KONKLUSION

Efter den gældende retstilstand er der i lovgivning og ved retspraksis fastlagt præcise grænser for, hvordan en given panteret afgrænses og opgøres både i forhold til det aktiv, der er givet pant i, og i forhold til andre tinglige rettigheder. Såfremt der opstår retlige tvister om størrelsen eller prioriteringen af ejeres og øvrige rettighedshaveres indbyrdes rettigheder, henhører det under domstolenes kompetence af afgøre sådanne uenigheder. En pant-havers ret er omfattet af det ejendomsbegreb, der beskyttes af grundlovens § 73.

ADVOKATFIRMA

WWW.KROMANNREUMERT.COM

CVR-NR. DK 62 60 67 11

PARTNER

JENS LUND MOSBEK

KØBENHAVN

DIR. +45 38 77 46 81

MOB. +45 23 64 60 60

JLU@KROMANNREUMERT.COM

30. MARTS 2021

SAGSNR. 1060436 JLU/JLU

DOK. NR. 1060436-1905364102-15-

1.51

Efter Loven er der lagt op til, at principperne ved ekspropriation følges, men ved Lovforslaget lægges der i modsætning hertil op til, at ministeren skal kunne udstede regler, hvorefter de almindelige principper for opgørelse af erstatning til panthavere fraviges, og hvorefter også den processuelle beskyttelse, der i ekspropriations-sager er tillagt panthavere, fraviges.

Såfremt der gennemføres en regulering, hvorved de ved lovgivning og i retspraksis generelt fastlagte rammer for en panterettigheds udstrækning fraviges, og denne regulering indføres med virkning for allerede gyldigt etablerede panterettigheder, vil der efter vores opfattelse være tale om en indgriben fra lovgivningsmagts side i allerede gyldigt etablerede privatretligt funderede retsforhold, der er retssikkerhedsmæssigt betænkelig. Reguleringen vil muligvis være i strid med grundlovens § 3, der fastslår, at den dømmende magt er hos domstolene, og reguleringen vil mest sandsynligt vil have karakter af ekspropriativt indgreb over for de berørte panthavere, som måtte få forringet deres retsstilling ved reguleringen.

Den foreslåede bestemmelse i Lovforslagets § 8, stk. 8, vil tilsvarende efter vores vurdering indebære, at allerede gyldigt meddelte transporter og sikkerheder mistes, og dermed vil reguleringen udgøre et ekspropriativt indgreb i forhold til de konkrete aftaler om transport, der er gyldigt indgået i henhold til den forud for vedtagelsen og ikrafttrædelsen af Lovforslaget gældende retstilstand. Indførelsen af den påtænkte regulering, hvorefter allerede gyldigt indgåede aftaler om henholdsvis transport og sikkerhed ugyldiggøres, vil derfor alene kunne ske, såfremt kravet i grundlovens § 73 om, at ekspropriationen skal være nødvendiggjort af hensynet til almenvellet, vurderes opfyldt, og i så fald vil de rettighedshavere, hvis rettigheder ved bestemmelsen eksproprieres, have krav på fuld erstatning fra staten for værdien af de bortfaldne rettigheder.

3. ERSTATNINGSUDMÅLING

I henhold til grundlovens § 73, stk. 1, kan ekspropriation alene ske mod fuldstændig erstatning. Udgangspunktet er herefter, at beregning af ekspropriationserstatningen sker på baggrund af værdien i handel og vandel, som i den juridiske teori er betegnet som salgsværdien, handelsværdien og markedsværdien. I særlige tilfælde lægges genanskaffelsværdien til grund. Det er i tilfælde af ekspropriation ikke muligt at fravige grundlovens § 73 ved lov.

Hverken Loven eller Lovforslaget indeholder en regulering af værdiansættelsen, da denne skal fastsættes efterfølgende ved bekendtgørelse af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri.

4. PANTHAVERES STILLING

Panterettigheder udgør en beskyttet ejendomsret i henhold til grundlovens § 73.¹ Tilsvarende vil en usikret fordring, der på gyldig vis tiltransporteres en fordringshaver, være beskyttet mod efterfølgende indgreb i medfør af grundlovens § 73. Pante- og rettighedshavere ydes i ekspropriationstilfælde rettet mod en ejendom erstatning inden for rammerne af den erstatning, der tilkommer ekspropriaten, hvorfor den samlede erstatning ikke kan overstige det krav, som ville tilfalde ekspropriaten, hvis der ikke var sket transport.²

Tinglysningslovens § 38 regulerer panterettens udstrækning i fast ejendom, og gennem bestemmelsens indhold har panthavere i fast ejendom haft sikkerhed for pantets omfang. I Lovforslaget lægges der op til, at der

¹ jf. eksempelvis Jens Peter Christensen, m.fl., *Grundloven*, 1. udg., s. 452. Se ligeledes Hanne Mølbeck, m.fl., *Ekspropriation i praksis*, 2. udg., s. 26.

² Bent Iversen, m.f.k., *Panteret*, 5. udg. s. 49.

kan fjernes aktiver omfattet af pantet, og der bør derfor i selve loven tages udtrykkeligt stilling til, hvordan det sikres, at panthaveres ret ikke krænkes herved.

I henhold til bemærkningerne til Lovforslaget, kan staten således i visse situationer overtage en del af de aktiver, der er omfattet af en panteret.³ Det bør i denne sammenhæng sikres, at et sådant tiltag ikke udvander værdien af den oprindelige panterettighed, som panthaver opnåede, idet denne netop var baseret på en vurdering af ejendommens samlede værdi i drift og dermed inklusive aktiver omfattet af tinglysningslovens § 38.

Pant- og rettighedshavere, kan således i henhold til grundlovens § 73 påberåbe sig de samme principper for erstatningsudmåling i forbindelse med ekspropriation som ekspropriaten, som beskrevet nærmere i punkt 3 ovenfor om erstatningsudmålingen. Som følge af kravets afledte karakter vil panthaver også have krav på, at erstatningen for et bortfaldet eller forringet pant, opgjort efter de samme principper, som den metode, der anvendes i forhold til ejeren. Såfremt der indføres en regulering, hvorefter opgørelsen af erstatning for en ejendom i forhold til ejeren skal ske efter going concern principper, mens panthaver alene skal tilkendes erstatning efter opgjorte scrap-værdier, vil reguleringen være udtryk for, at der herved i forhold til de aktuelt anvendte principper for opgørelse af panterettigheder, sker en formueforskydning til skade for panthaver. En sådan regulering, der ændrer fordelingen i allerede etablerede panteforhold, vil efter vores opfattelse mest sandsynligt have karakter af ekspropriation af panthavers rettigheder.

Krav om samtykke ved udbetaling til ekspropriaten i gældende ret

Det følger af § 23 i ekspropriationsprocesloven, der regulerer fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, at kommissarius træffer afgørelse om erstatningens fordeling mellem rettighedshavere og forestår erstatningens udbetaling i overensstemmelse med prioritetsordenen. Herudover følger det af ekspropriationsprocesloven, at en erstatning alene kan udbetales direkte til ekspropriaten uden samtykke fra panthaverne, når kommissarius skønner, at ekspropriationsindgrebet i forhold til ejendommens størrelse og værdi er ubetydelig og ikke indebærer nogen fare for pantsikkerheden. Herved sikres det, at erstatningen, der tilkommer panthaverne, ikke udbetales direkte til ekspropriaten.

Lovforslaget har intet krav om samtykke

Det følger af bemærkningerne til Lovforslaget, at bemyndigelsen til, at ministeren kan fastsætte regler om fordelingen af det samlede erstatnings- eller kompensationsbeløb, forudsættes anvendt til at sikre, at pant- og rettighedshavere bliver kompenseret fuldt ud for forringelsen af pantets værdi, hvorfor der ikke lægges op til at fastsætte regler om, at der indhentes samtykke fra pant- og rettighedshavere i forbindelse med statens erhvervelse af rettigheder.⁴

Endvidere fremgår det af bemærkningerne til Lovforslaget, at panthavere med sikkerhed i fast ejendom eller løsørengenstande, der bliver omfattet af udmålingen af erstatning eller compensation, vil blive behandlet i henhold til principperne i ekspropriationsproceslovens § 23.⁵ Se hertil punkt 4.1 ovenfor om de gældende regler.

³ Se hertil side 11 ff. i bemærkningerne til lovforslaget L206

⁴ Se hertil side 15 i bemærkningerne til lovforslaget til L206

⁵ Se hertil side 18, 41, 42 og 44 i bemærkningerne til lovforslaget til L206

Det er på denne baggrund vores vurdering, at de gældende principper i ekspropriationsproceslovens § 23, bør videreføres, således at betalingerne gennemføres direkte til rettighedshaverne, i overensstemmelse med de almindelige principper, der efter dansk lov gælder for fordringer og sikkerheder. I det omfang der ikke sker fuld dækning af panthavers krav, bør en sædvanlig involvering også sikres.

5. DET PÅTÆNKTE INDGREB I ALLEREDE ETABLEREDE TRANSPORTER OG SIKRINGSAKTER

Den gældende retstilstand

I henhold til § 8, stk. 1, i Loven yder staten erstatning og kompensation, der svarer til minkenes værdi, og erstatning og kompensation til dækning af det herved opståede driftstab.

Det følger herudover af Lovens § 8, stk. 3, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, efter forhandling med transportministeren, kan fastsætte regler om, at sagerne helt eller delvist skal behandles efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Som anført i punkt 4 kan erstatning i ekspropriationssager alene udbetales uden samtykke fra panthaverne direkte til ekspropriaten jf. § 23 i ekspropriationsprocesloven, når kommissarius skønner, at ekspropriationssindgrebet i forhold til ejendommens størrelse og værdi er ubetydelig og ikke indebærer nogen fare for panteholderens sikkerhed. Dette er oplagt ikke tilfældet i relation til beslutningen om at tvangsnedlægge alle minkfarme.

Loven indeholder aktuelt ikke noget forbud mod at indgå aftaler om transport af krav på erstatning og kompensation i henhold til Loven. Dette indebærer, at allerede indgåede aftaler om transport af erstatning og kompensation og sikkerhed heri efter den gældende retstilstand er gyldige, og aftalerne er dermed for rettighedshaverne omfattet af det ejendomsbegreb, der beskyttes af grundlovens § 73. Dermed har transporthavere haft en berettiget grund til at antage, at deres aktiv ville være beskyttet i medfør af almindelige retsprincipper, og at den sædvanlige proces i ekspropriationssager også ville blive iagttaget.

Lovforslaget

I henhold til Lovforslagets § 8, stk. 8, kan krav på erstatning og kompensation efter Loven, herunder eventuelle krav på forskud på erstatning og kompensation, ikke overdrages, før kravet er indtrådt. Sådanne overdragelser vil efter Lovforslaget være ugyldige.

Den foreslåede bestemmelse i Lovforslagets § 8, stk. 8, vil udgøre et ekspropriativt indgreb i eksisterende aftaler om transport og sikkerhed, idet bestemmelsen vil fratage de pågældende rettighedshavere allerede etablerede rettigheder, som er tillagt retsvirkning efter den gældende retstilstand. Et sådan indgreb skal derfor opfylde betingelserne for gennemførelse af ekspropriation i henhold til grundlovens § 73, hvilket indebærer, at den nye regulering skal være påkrævet af hensyn til almenvellet, og rettighedshaverne vil i tilknytning hertil have krav på ydelse af fuldstændig erstatning for værdien af de rettigheder, de mister som følge af den nye regulering i § 8, stk. 8.

København, den 30. marts 2021

Kromann Reumert

Jens Lund Mosbek

Partner